

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

6502 SAYILI TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA
KANUN'A GÖRE DEVRE TATİL VE UZUN SÜRELİ TATİL
HİZMETİ SÖZLEŞMELERİNDE TÜKETİCİNİN KORUNMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İbrahim BİLGİÇ

Özel Hukuk Anabilim Dalı

Özel Hukuk Bilim Dalı

TEMMUZ, 2021

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

6502 SAYILI TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA
KANUN'A GÖRE DEVRE TATİL VE UZUN SÜRELİ TATİL
HİZMETİ SÖZLEŞMELERİNDE TÜKETİCİNİN KORUNMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İbrahim BİLGİÇ
(Y1812220002)

Özel Hukuk Anabilim Dalı
Özel Hukuk Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ebru CEYLAN

TEMMUZ, 2021

ONAY FORMU

ONUR SÖZÜ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’a Göre Devre Tatil ve Uzun Süreli Tatil Hizmeti Sözleşmelerinde Tüketicinin Korunması” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim. (.../.../20..)

İbrahim BİLGİÇ

ÖNSÖZ

Bilgi, tecrübe, birikim ve de sabırlı yaklaşımı ile bu tezin hazırlanmasının her aşamasında bana destek olan, inanan, karşılaştığım zorlukların üstesinden gelmemde bana her daim refakat etmek suretiyle yoluma ışık tutan tez danışman hocam sayın Prof. Dr. Ebru CEYLAN'a teşekkürlerimi ve minnetimi sunmayı borç bilirim.

Temmuz, 2021

İbrahim

BİLGİÇ

**6502 SAYILI TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUN'A GÖRE
DEVRE TATİL VE UZUN SÜRELİ TATİL HİZMETİ SÖZLEŞMELERİNDE
TÜKETİCİNİN KORUNMASI**

ÖZET

Hızla gelişen teknoloji; başta ekonomi olmak üzere birçok alanda süregelen bir dönüşüm hâlinin mevcudiyeti ile sonuçlanmıştır. Neticede; ürün ve hizmetlerin çeşitliliği önemli ölçüde artmış, üretici-tüketici ilişkileri de aynı oranda sofistike bir hâl almaya başlamıştır. Yeni ürün ve hizmetler yeni ilişki biçimlerini beraberinde getirmiş olup yeni ilişkiler de yeni hukuksal düzenlemeleri gerekli kılmıştır. Söz konusu yasal düzenlemelerin önemli bir kısmı ise ticari mübadelelerde asimetrik enformasyon probleminin genelde tüketici aleyhine sonuç doğurur nitelikte olması hasebiyle tüketicinin korunması hususunu düzenler nitelik arz etmektedir. Söz konusu durum turizm sektörü için de geçerli olmuş ve sektöre özgü yeni ürün ve hizmetlerin ortaya çıkışı ile birlikte ilgili birtakım hukuksal düzenlemeler de kısa sürede kendini göstermiştir.

Bu tez, turizm sektörünün görece yeni sayılabilecek olan devre tatil ve uzun süreli tatil hizmetleri ile bu hizmetlere dayalı sözleşmelerde tüketicinin korunması konusunu Türk hukuku özelinde incelemektedir. Çalışmanın amacı 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ile kaynağını bu kanundan alan Devre Tatil ve Uzun Süreli Tatil Hizmeti Sözleşmeleri Yönetmeliği hükümleri uyarınca tüketicinin korunması mekanizmasının incelenip bu mekanizmanın etkinliğinin sorgulanmasıdır. Bu amaç doğrultusunda; ilgili mevzuat, literatür ve içtihatlar betimsel şekilde analiz edilmiş olup mevcut yasal düzenlemelerin devre tatil ve uzun süreli tatil hizmetleri sözleşmelerinde tüketicinin etkin şekilde korunabilmesi açısından gerekli fakat yeterli olmadığı sonucuna varılmış ve konuya ilişkin politika önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Tüketicinin Korunması, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, Devre Tatil Sözleşmesi, Uzun Süreli Tatil Hizmeti Sözleşmesi

**CONSUMER PROTECTION IN TIMESHARE AND LONG-TERM
VACATION SERVICE CONTRACTS ACCORDING TO CONSUMER
PROTECTION LAW NO 6502**

ABSTRACT

Rapidly developing technology resulted in the existence of an ongoing transformation in many areas, especially in the economy. All in all; the variety of products and services has increased significantly, and producer-consumer relations have started to become equally sophisticated. New products and services have brought with new kinds of relationships and new relationships have made new legal regulations necessary. A significant part of these new legal regulations regulates the issue of consumer protection, as the problem of asymmetric information in commercial exchanges generally has consequences against the consumer. This situation has been valid in the tourism sector and with the emergence of new products and services specific to the sector, some legal regulations have emerged in a short time.

This thesis examines the issue of timeshare and long-term vacation services, which can be considered relatively new in the tourism sector, and consumer protection in contracts based on these services, in the context of Turkish law. The aim of the study is to examine the consumer protection mechanism and to question the effectiveness of this mechanism in accordance with the provisions of the Consumer Protection Law No 6502 and the Regulation on Timeshare Vacation and Long-Term Vacation Service Contracts, which originates from this law. In accordance with this purpose; the relevant legislation, literature and case law have been analyzed descriptively, and it has been concluded that the current legal regulations are necessary but not sufficient in terms of effective protection of the consumer in timeshare and long-term vacation services contracts, and policy recommendations on the issue have been made.

Keywords: Consumer Protection, The Consumer Protection Law, Timeshare Contract, Long Term Vacation Service Contract

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR	viii
I. GİRİŞ.....	1
II. TÜRKİYE’DE TÜKETİCİ HUKUKUNUN TARİHSEL GELİŞİMİ.....	5
A. Türkiye’de Tüketici Hukukunun Gelişimi	5
B. Türkiye’de Devre Tatil ve Uzun Süreli Tatil Hizmeti Sözleşmelerinin Tarihsel Gelişimi	8
III. TKHK VE TBK ÇERÇEVESİNDE DEVRE TATİL VE UZUN SÜRELİ TATİL HİZMETİ SÖZLEŞMELERİNDE TÜKETİCİNİN KORUNMASI	11
A. TKHK’de Tüketicinin Korunmasına Yönelik Temel İlkeler	11
1. Kanunun Amacı ve Kapsamı	11
2. Sözleşme Koşullarının Tüketici Aleyhine Değiştirilme Yasağı	12
3. Tüketicilere Ek Külfet Getirilme Yasağı	12
4. Sadece Nama Yazılı Kıymetli Evrakın Düzenlenebileceği Hususu	13
5. Tüketici Aleyhine Bileşik Faiz Yasağı	14
IV. TEMEL KAVRAMLAR.....	15
V. DEVRE TATİL VE UZUN SÜRELİ TATİL HİZMETİ SÖZLEŞMELERİNİN TANIMI VE HUKUKİ NİTELİĞİ.....	18
A. Genel Olarak.....	18
B. Devre Tatil Sözleşmelerinin Tanımı.....	18
C. Uzun Süreli Tatil Hizmeti Sözleşmelerinin Tanımı	20
D. Devre Tatil Ve Uzun Süreli Tatil Hizmetlerinin Hukuki Niteliği.....	21
E. Devre Tatil Ve Uzun Süreli Tatil Hizmeti Sözleşmelerinin Ayrımı.....	23
F. Benzer Sözleşmeler İle Mukayesesi	24
1. Devre Mülk Sözleşmesi	24

2. Paket Tur Sözleşmesi	27
3. Otelcilik Sözleşmeleri	28
VI. DEVRE TATİL VE UZUN SÜRELİ TATİL HİZMETİ	
SÖZLEŞMELERİNİN UNSURLARI.....	30
A. Tarafları	30
1. Genel Olarak	30
2. Tüketici	34
3. Girişimci (Satıcı/ Sağlayıcı).....	35
B. Sözleşmenin Süresi.....	36
C. Şekil ve İçerik Şartları	36
1. Genel Olarak	36
2. Şekil Şartı.....	37
3. Ön bilgilendirme	37
4. Tarih ve imza unsuru.....	38
5. Sorumsuzluk kaydı.....	38
6. Diğer zorunlu Şekil Şartları	39
7. Şekle Aykırılığın Hukuki Sonuçları.....	39
8. Ön Ödemeli Devre Tatil Sözleşmeleri	39
9. Haksız Şartlar	41
VII. DEVRE TATİL VE UZUN SÜRELİ TATİL HİZMETİ	
SÖZLEŞMELERİNDE TARAFLARIN HAKLARI VE BORÇLARI.....	43
A. Tüketicinin Hakları.....	43
1. Tatil Hakkı	43
2. Yararlanma Hakkı	44
3. Taşınmazın Yararlanmaya Elverişli Biçimde Teslim Edilmesini Talep Etme Hakkı.....	44
4. Bilgi alma hakkı	45
5. Değişim hakkı	45
6. Sözleşmeyi devredebilme hakkı.....	46
7. Dönme Hakkı	46
8. Cayma hakkı	47
B. Tatil Hakkı Sahibinin Borçları	48
1. Sözleşme bedelini ödeme borcu.....	48
2. Tatil hakkına uygun kullanma borcu	48

3. Dönem Sonunda Tatile Konu Yeri Boşaltma Yükümlülüğü	48
C. Satıcı Veya Sağlayıcının Hakları.....	49
1. Tatil bedelini tahsil etme hakkı	49
2. Tatil hakkı sahibinden özenli davranılmasını isteme hakkı	49
D. Satıcı Veya Sağlayıcının Borçları	49
1. Bilgilendirme (aydınlatma) borcu	49
2. Tatil hakkının gereği gibi yerine getirme borcu.....	50
3. Sağlayıcının reklam açıklamalarından sorumlu olması	51
VIII. SÖZLEŞMENİN SONA ERMESİ.....	52
A. Sözleşmenin Süresinin Dolması	52
B. Sözleşmenin Feshi	52
C. Tatil Hakkına Konu Olan Taşınmazın/Tatil Yerinin Yok Olması	53
IX. SONUÇ	54
X. KAYNAKÇA	56
ÖZGEÇMİŞ.....	60

KISALTMALAR

Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
DTY	: Devre Tatil ve Uzun Süreli Tatil Hizmeti Sözleşmeleri Yönetmeliği
E.	: Esas
eTKHK	: eski Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun
f.	: fıkra
H.D.	: Hukuk Dairesi
K.	: Karar
KMK	: Kat Mülkiyeti Kanunu
m.	: madde
R.G.	: Resmî Gazete
s.	: sayfa
S.	: Sayı
T.	: Tarih
TBK	: Türk Borçlar Kanunu
TRHTUY	: Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Yönetmeliği
TKHK	: 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun

I. GİRİŞ

Hızla gelişen ulaşım imkanları ve iletişim ağları, yeni teknolojik gelişmeler, artan gelir düzeyi, hem ulusal ekonomilerde hem de küresel ekonomideki mevcut rekabetçi atmosferin görece makul seviyelere indirdiği tatil ve konaklama maliyetleri ve dünya genelinde yaşanan kültürel değişim/dönüşüm gibi birçok faktör seyahat ve turizm sektörlerinin yanı sıra bu iş alanlarıyla doğrudan ya da dolaylı olarak bağlantılı olan diğer birçok endüstri ve iş kolunda önemli ölçüde arz ve talep artışlarını da beraberinde getirmiştir.

Tüm bu gelişmeler neticesinde her geçen gün daha fazla tüketici; seyahat, tatil, konaklama ve bunların türevleri niteliğindeki mal ve hizmetlerden faydalanmayı talep etmektedir. Bahsedilen bu talebin önemli bir kısmı efektif talep niteliğinde olduğundan, diğer bir ifade ile bu talepler satın alma gücüyle desteklendiğinden, bahsi geçen mal ve hizmetlerin hem tüketiminde hem de üretiminde reel anlamda hızlı bir artış gözlemlenmektedir.

Bu bağlamda, tüketim kavramı yalnızca turizm ve seyahat sektörlerinde değil münferit bir kavram olarak hem toplumsal hem de ekonomik düzlemde her zaman olduğundan daha da önemli hale gelmiştir. Nitekim yalnızca bir bütün olarak küresel ekonomik sistemin kendisi değil, aynı zamanda mevcut ulusal ekonomik sistemlerin tamamına yakını da bir çeşit piyasa ekonomisidir ve bu ekonomik sistemin en önemli aktörleri ise piyasalardaki '*karar birimleri*' sıfatını haiz bulunan üreticiler ile tüketicilerdir.

Sosyal ve ekonomik alanda gerçekleşen tüm bu gelişmeler devletlerin hukuk sistemlerini de etkilemiş olup her geçen gün daha sofistike hale gelen ürün ve hizmet çeşitleri ile aynı derecede karmaşıklaşan üretici-tüketici ilişkilerinin hukuksal düzlemde de zamanın ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde düzenlenmesi gereği doğmuştur.

Bahsedilen bu sürecin sonuçlarından biri de amacı temelde tüketicilerin üreticilere ve satıcılara karşı hukuki zeminde daha etkin bir şekilde korunması olan '*tüketici hakları*' ve '*tüketici hukuku*' kavramlarıdır. Nitekim günümüz ekonomilerinde

tüketicilerin, üreticilere ve satıcılara karşı hukuki düzlemde korunması hususu kati bir zorunluluk hâlini almıştır.

Tüketici haklarının korunması kavramı en genel manada mal ve hizmet satın alan gerçek ve/veya tüzel kişilerin ekonomik çıkarlarının korunması, bu ilişkiler neticesinde meydana gelecek olan her türlü zararın tazmin edilmesi ile tüketicilerde bilinçli tüketim konusunda farkındalık yaratması hedeflenen birtakım düzenlemeler ve de bu konuya ilişkin önlemler temelinde gerekli olan tüm unsurları içeren şemsiye bir kavramdır.

Günümüzde, tüketicilerin en yoğun olarak faydalandığı hizmetlerden biri de turizm sektörü tarafından sağlanan tatil hizmetleridir. Hayat standartlarının eskiye nazaran gelişmesi, bireylerin tatil imkanlarının artması, ulaşım ve iletişim mekanizmalarının iyileşmesi, ülkeler arasında sınırların gevşetilmesi/kaldırılması ile bireylerin ülkeler arasında hareketliliğin artması suretiyle bireylerin uluslararası düzeyde seyahat etmelerinin kolaylaşması gibi gelişmeler neticesinde turizm sektörü önemli ölçüde gelişme kaydetmiştir ve günümüz itibarıyla bu sektör dünyada ve Türkiye’de oldukça önemli bir gelir kaynağı haline gelmiştir. Nitekim günümüz itibarı ile tüketiciler artık bir çeşit ‘*kitle turizmi*’ ile karşı karşıyadır.¹

Turizm sektörünün en hızlı gelişen iş alanlarından biri olması sebebiyle diğer tüm sektörlerde olduğu gibi turizm sektöründe de ürün ve hizmet çeşitliliği ciddi şekilde artış göstermiştir. Örneğin, Türkiye’de tatil yapmak isteyen bir kişi planladığı bu tatili çok çeşitli tatil modellerinden faydalanmak suretiyle gerçekleştirilebilir: herhangi bir otelde ücretli şekilde tatil yapabilir, kendine ait yazlıkta konaklayabilir, üyesi bulunduğu bir organizasyonun sağladığı imkânlardan yararlanarak bu organizasyonun tesislerinden yararlanabilir ya da paket tur, devre mülk, devre tatil gibi görece yeni sayılabilecek olan tatil modellerinden de yararlanabilir. Ancak, devre mülk, paket tur, devre tatil ve/veya uzun süreli tatil modelleri gibi satıcı/sağlayıcılar tarafından organize şekilde sunulan ve hukuki bir sözleşme temelinde gerçekleşen tatil modellerinde genellikle asimetrik bilgi² durumu söz konusu olmaktadır. Asimetrik bilgi herhangi bir mübadelede taraflardan birinin diğerinden daha fazla bilgi olması yani tam bilgi durumunun söz konusu olmaması anlamına gelir. Bahsedilen tatil modellerine ilişkin mübadelelerde de satıcı/sağlayıcı

¹ Ebru Ceylan, “Paket Tur Sözleşmesiyle İlgili 6502 Sayılı Yeni Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’a Göre Getirilen Düzenlemeler”, *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 1, S.1, Aralık 2015, s. 71-98, s. 72.

² Bkz. “*Asimetrik enformasyon*”.

taraf genelde tüketiciden daha fazla bilgiye sahip olur. Bu durum, bu tip tatil modellerine dayalı mübadelelerde ve bu tür alım-satım işlemlerine ilişkin gerçekleştirilecek olan çeşitli hukuki olaylarda/işlemlerde mağdur olma ihtimali yüksek olan tarafın tüketici olacağı anlamına gelmektedir. Bu durum ise bahsedilen alanlarda tüketicinin özel olarak korunmasını gerekli kılmıştır. Sonuç itibariyle, bu tatil modellerine ilişkin iş ve işlemlerde tüketicilerin etkin ve önleyici şekilde korunması saiki ile Türk hukukunda da özel birtakım düzenlemeler gerçekleştirilmiştir.

Türk hukukunda tüketicinin bu alanlarda korunması hususu genel manada; konuya ilişkin Kanun, Yönetmelik ve diğer yasal mevzuat temelinde adli/idari çeşitli başvuru mekanizmaları vasıtası ile sağlanmaktadır. Bu çalışmada ise Türk hukukunda tüketicinin devre tatil ve uzun süreli tatil modellerine dayalı işlemler ve bu tatil modellerine ilişkin yapılan sözleşmeler özelinde korunması meselesi mercek altına alınmıştır. Bu amaçla, başta ‘6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’ (TKHK) hükümleri incelenmiş olmakla birlikte, konu bütünlüğü açısından gerek görülen durumlarda ise çalışmanın konusuyla doğrudan/dolaylı olarak ilgili bulunan diğer bir takım yasal düzenleme ve mekanizmalara ilişkin açıklamalara da yer verilmiştir.

Bu çalışmanın konusu 6502 Sayılı TKHK’ye göre devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmelerinde tüketicinin korunmasıdır. Bu bağlamda, çalışmanın amacı tüketicinin devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmelerine ilişkin özellikle 6502 Sayılı TKHK temelinde elde etmiş olduğu hukuksal korumanın etkinliğinin teorik ve pratik temelde incelenmesidir. Teorik temelde inceleme, Kanun, Yönetmelik ve diğer mevzuat hükümleri ile gerçekleştirilirken pratikteki etkinlik ise konuya ilişkin mahkeme kararlarının incelenip değerlendirilmesi sureti ile gerçekleştirilmiştir.

Bu doğrultuda, çalışmanın araştırma soruları ise şunlardır: (i) ‘Devre tatil ve uzun süreli tatil hizmetlerine dayalı sözleşmelerin gerçekleşmesi sürecinde ve de bu sözleşmelere ilişkin olarak meydana gelen uyuşmazlıklarda tüketicinin korunması hususunda TKHK hükümleri ne derece yeterlidir?’ (ii) ‘Devre tatil ve uzun süreli tatil hizmetlerine dayalı sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklarda tüketicinin korunması konusunda TKHK teorik ve pratik bazda etkin bir yasal mekanizma sağlayabilmiş midir?’, (iii) ‘Eğer TKHK hükümleri ile ulaşılmak istenen amaçlar

tam olarak elde edilememiş ise bu konuda teorik ve pratik temelde ne tür önlemler alınabilir/alınmalıdır?’

Yukarıda belirtilen araştırma sorularının cevaplanabilmesi amacı ile bu çalışma çerçevesinde, çalışmanın veri türleri ve niteliği ile uyumlu olarak betimsel inceleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın verileri ise başta TKHK olmak üzere diğer ilgili mevzuat hükümleri ile konuya ilişkin mahkeme kararlarından oluşmaktadır.

Bu çalışma, hem konuyla ilgili mevzuatın teorik temelde etraflıca incelenmesi hem de konuya ilişkin mahkeme kararlarının pratik bazda irdelenip değerlendirilmesi ile literatüre katkı sağlamanın yanı sıra politika yapıcıların ve özellikle de kanun koyucuların yoluna ışık tutmayı da amaçlamaktadır.

Çalışmanın geri kalanında ilk olarak kavramsal çerçeve başlığı altında konuyla ilgili temel kavram ve tanımlamalara yer verilmiştir. Bunu takiben Türkiye’de Tüketici hukukunun tarihsel gelişimine kısaca değinilmiş ve de devre tatil ve uzun süreli tatil hizmetleri ve bunlara dayalı gerçekleştirilen sözleşmeler başta 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ile bu kanuna dayalı olarak çıkartılmış bulunan Devre Tatil ve Uzun Süreli Tatil Hizmeti Sözleşmeleri Yönetmeliği (DTY) çerçevesinde olmak üzere diğer ilgili mevzuat hükümleri de göz önünde bulundurularak olmak incelenmiştir.

II. TÜRKİYE’DE TÜKETİCİ HUKUKUNUN TARİHSEL GELİŞİMİ

A. Türkiye’de Tüketici Hukukunun Gelişimi

Modern toplumlarda yer alan sanayileşme olgusu ve seri üretim teknolojileri gibi gelişmeler mal ve hizmet üretimlerini daha yoğun hale getirmiştir. Bu gelişmeler ise, özellikle de tüketiciler açısından bir takım hukuki sorunları da beraberinde getirmiştir. Piyasada gerçekleşen iş ve işlemlerin hukuka uygunluk arz etmesi tüketicilerin ekonomik çıkarlarının korunabilmesi açısından oldukça önemlidir. Nitekim güvenli bir piyasa atmosferinin varlığı hem tüketim alışkanlıklarının gelişimi hem de tüketicilerin kendilerini güvende hissederek talebi canlı tutmaları açısından etkili bir unsurdur.³

Bahsedilen gelişmeler paralelinde, zaman içinde, tüketicinin korunması ve tüketici hukuku gibi kavramlar da gelişme göstermiş ve birçok ülkenin hukuk sisteminde yerini almıştır. Bu bağlamda, tüketici ve tüketicinin korunması kavramlarının esasen Sanayi Devrimi’nin başlamasıyla ve böylece tüketimin ve seri üretimin hız kazanmasıyla birlikte hukuk alanında yerini almaya başladığı söylenebilir. Geçmiş dönemlerde, günümüzün karmaşık hukuki ilişkilerine nazaran, tüketici ve satıcı/sağlayıcının birbirlerini tanması ve tüketicinin benzer ürünlerle kıyas yapabilme kolaylığı gibi sebeplerden ötürü esaslı hukuki düzenlemeler ortaya çıkmamıştır. Ancak, örneğin Osmanlı Devleti’nde padişah fermanları, lonca teşkilatlanmaları gibi birtakım uygulamalar tüketicinin korunması yönünden o dönem itibariyle de bir ihtiyacın mevcut olduğunu göstermektedir.⁴

Günümüz Türk Tüketici hukukunun kaynağı Avrupa Birliği Hukuku’dur. Nitekim Avrupa Birliği hukukunda gerçekleşen 2005/29 EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve

³ Ebru Ceylan, “Tüketici Hukukunda Haksız Ticari Uygulamalar ve Uygulama Örnekleri”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, C. 8, S. 15, 2020, s. 123-147, DOI: 10.18771/mdergi.757341, s. 124.

⁴ Fatma Zeynep Altuner Yolcu “Tüketicinin Korunması Kavramının Tarihsel Gelişimi ve Bu Gelişimin Türk Hukukuna Yansıması”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 24, S. 2, 2018, s. 1111-1124, s. 1112.

Konsey Direktifi gibi gelişmeler Türk iç hukukuna yansıtılmıştır ve de iç hukuku etkilemiştir.⁵

Tarihimizde tüketicinin korunmasına yönelik ilk detaylı düzenleme ise II. Beyazid'nin emriyle 1502-1507 yıllarında arasında hazırlanan Kanunname-i İhtisab-ı Bursa isimli kanunname'dir. Bu kanunname, belediye kanunu olmasının yanı sıra, ilk tüketici hakları kanunu, ilk standartlar kanunu, çevreyle ilgili ilk hukuki düzenlemedir⁶. Bu kanunun esas olarak düzenlediği konular; ürünlerin katile standardizasyonu, fiyat sınırlandırılması ve kamu hizmetidir.⁷

Cumhuriyet tarihimizde ise tüketici hukukuyla ilişkilendirilebilecek ilk düzenlemeler 864 sayılı Tatbikat Kanunu m. 43'tür. Ancak, yasal olarak düzenlemelerin ilk temeli ise Türkiye Cumhuriyeti Anayasası m. 172'dir⁸. Anayasa ile koruma altına alınan tüketici ilk olarak 23.02.1995'te kabul edilen 4077 sayılı eski Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun (eTKHK) ile birlikte ayrıntılı yasal düzenlemeye kavuşmuştur. Tüketici sorunlarının hızla değişmesi ve artması sebepleriyle kanunda birden fazla değişiklik yapılmıştır. Ancak, bu yeni düzenlemeler, uluslararası hukukta oldukça hızlı bir gelişim gösteren tüketici hukuku alanına gerçekleşen gelişim hızına ancak belli bir düzeye kadar uyum sağlayabilmiştir⁹. Türkiye'nin tam Avrupa Birliği (AB) üyelik sürecinin başlaması akabinde 19.12.2007 tarihinde başlatılan "Tüketicinin ve Sağlığının Korunması" başlıklı faslında, faslın kapatılması için belirlenen kıstas AB Mevzuatına tam uyum sağlanması olmuştur. AB mevzuatıyla iç hukuk düzenlemelerimizin uyum sağlaması adına en içi çözüm yürürlükteki kanunun yeniden ele alınmasıydı. AB mevzuatı ve Türk Borçlar Kanunu sistematigi dikkate alınarak 07.11.2013'te 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun (TKHK) kabul edilmiş olup, 28.05.2014'te yürürlüğe girmesi kararlaştırılmıştır. Bu kanunun

⁵ Ebru Ceylan, "Tüketici Hukukunda Haksız Ticari Uygulamalar ve Uygulama Örnekleri", **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, C. 8, S. 15, 2020, s. 123-147, DOI: 10.18771/mdergi.757341, s. 126.

⁶ Recep Özdemir, "Tarihte Tüketici Haklarına Yönelik Yapılan İlk Kanun: Kanunnâme-i İhtisab-ı Bursa", **Mecmua Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi**, C. 2, S. 4, 2017, s. 1-16, s. 5.

⁷ Recep Özdemir, "Tarihte Tüketici Haklarına Yönelik Yapılan İlk Kanun: Kanunnâme-i İhtisab-ı Bursa", **Mecmua Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi**, C. 2, S. 4, 2017, s. 1-16, s. 5.

⁸ Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, R.G. 09.11.1982, m. 172 "Devlet, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirler alır, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik eder."

⁹ Fatma Zeynep Altuner Yolcu "Tüketicinin Korunması Kavramının Tarihsel Gelişimi ve Bu Gelişimin Türk Hukukuna Yansıması", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 24, S. 2, 2018, s. 1111-1124, s. 1118-1119.

icrası için yönetmeliklerin çıkarılacağı öngörülmüş ve bu şekilde kanun daha etkin bir şekilde uygulanması amaçlanmıştır¹⁰.

Yeni kanun birçok alanda yenilik ve değişiklikler getirmiştir. Kanun kapsamı tüketiciler lehine genişletilmiş. 6502 Sayılı TKHK'nın getirmiş olduğu en önemli değişiklik tüketici işlemi kavramının değiştirilerek kapsamının daha geniş tutulmuş olmasıdır. Yeni haliyle tüketici işlemi kavramı; eser, taşımacılık, sigorta, bankacılık gibi sözleşmeleri de kapsayarak kurulan her çeşit sözleşme ve/veya hukuki işlemi niteler hale gelmiştir¹¹.

Tüketici hukuku ve bu alanda yapılan yasal düzenlemelerdeki gelişime devre tatil ve uzun süreli tatil sözleşmelerinde bakacak olursak; sanayi devriminden sonra dünyanın küçülmesi, sosyal hayatta ve teknolojiye yaşanan değişim ve gelişimler neticesinde insanların tatil anlayışı da değişime uğramıştır. Ülkemizin binlerce yıllık kültür mirasına, zengin ve kıymetli iklim ve coğrafi özelliklere sahip olmasından ötürü gelişen dünya düzeninde insanların tatil ihtiyaçlarına karşılık yeni sistemler birçok dünya ülkesinde olduğu gibi ülkemizde de ortaya çıkmıştır. Bu yeni tatil sistemlerinin başında devreli tatil sistemi yer almaktadır. Küresel olarak turizm sektöründe “timeshare” olarak adlandırılan devreli tatil sistemi ilk olarak 1978 yılında Soytaş Anonim Şirketi tarafından yapılmıştır. İlk uygulamada hak sahiplerine alacak hakkı niteliğinde yararlanma hakkı tanıyan belli bir dönem ile sınırlı olan bu sistem devre mülk hakkı olarak lanse edildiğinden ötürü ciddi başarı sağlanmıştır¹². Bu hususta yaşanan gelişmeler neticesinde ilk yasal düzenleme Kat Mülkiyeti Kanununda gerçekleşmiştir. 10.06.1985 tarih ve 3227 sayılı Kanun ile Kat Mülkiyeti Kanununda değişiklik yapılarak devre mülk hakkı yasal zemine oturtulmuştur. Ancak devre mülk hakkı gibi aynı hak taşımayan devreli tatil sistemi için yasal düzenleme yapılmamıştır. 03.06.2003 tarihine kadar bu konuda çıkan uyuşmazlıklar Kat Mülkiyet Kanunu ve Türk Borçlar Kanunu çerçevesinde sözleşme serbestisi nazara alınarak çözüme kavuşturulmaktadır. Ancak bu husus satıcı ve sağlayıcı karşısında zayıf konumda olan tüketicinin aleyhine etkiler doğurmaktaydı. Nitekim tüketiciyi özel olarak korumayıp Kat Mülkiyeti Kanuna ve Türk Borçlar Kanuna tabi

¹⁰ Murat Aydoğdu, “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'nun Getirdiği Yeniliklere Genel Bakış, Sözleşmeye Aykırılık, Ayıplı İfa Kavramlarına Getirdiği Farklı Yaklaşım ve Bu Konudaki Önerilerimiz”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 15, S. 2, 2014, s. 1-62, s. 2.

¹¹ TKHK, m.3/1.

¹² Ahmet Köse, “Devre Tatil Sözleşmesi”, T.C. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2009, s. 19.

bırakılması tüketicinin pek de faydasına olmamıştır. Nihayet tüketici hukukuna giren bir yasal düzenleme yapılmış ve tek maddelik de olsa 03.06.2003 tarihinde 4822 Sayılı Kanun ile mülga 4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un m. 6/B hükmü eklenerek daha uygun bir zemine kavuşmuştur¹³.

B. Türkiye’de Devre Tatil ve Uzun Süreli Tatil Hizmeti Sözleşmelerinin Tarihsel Gelişimi

Türkiye’de genel kanunların tüketicinin korunması hususunda yetersiz kalması sonucu daha geniş anlamda korumaların sağlanması için yeni bir takım yasal düzenlemeler gerçekleştirilmiştir¹⁴.

Bu çerçevede, ilk olarak 4077 sayılı TKHK ve daha sonra da 6502 sayılı TKHK yürürlük kazanmıştır. Eski olan kanunda yani 4077 sayılı TKHK’de mal ve hizmet piyasalarında yer alan her türlü tüketici işlemi bu kanunun kapsamına girmekte idi. 6502 sayılı TKHK’de ise her türlü tüketici işleminin yanı sıra tüketiciye yönelik uygulamalar da düzenlenmiştir.¹⁵ Böylece TKHK daha kapsamlı hale getirilmiş olup tüketicinin hukuki zeminde daha etkin korunabilmesi açısından önemli bir adım atılmıştır. Konuya ilişkin olarak Yargıtay kararı örneği aşağıda incelenmiştir. Nitekim bu kararda, Yargıtay, 28.05.2014’te yürürlüğe giren 6502 sayılı TKHK’nin her türlü tüketici işlemi ve tüketiciye yönelik uygulamaları kapsadığını vurgulamıştır. Konut satış sözleşmeleri ile devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmelerinin de bu kanun kapsamına dahil edildiğini ayrıca belirtmiştir.¹⁶

Türk Tüketici hukukunda devre tatil ve uzun süreli tatil hizmetlerine ilişkin olarak tüketicinin korunması hususu ise temelde TKHK m. 50 ile Devre Tatil Ve Uzun Süreli Tatil Hizmeti Sözleşmeleri Yönetmeliği (DTY)’nde vücut bulmuştur. Söz konusu düzenlemeler, 4822 sayılı TKHK’de Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ve 4077 sayılı eTKHK’de 2003’te yapılan değişiklikler ile bu kanuna ilişkin yönetmeliğin günümüzdeki devamı niteliğini taşımaktadır.

¹³ Burcu Yağcıoğlu, “Periyodik süreli Tatil Sözleşmeleri”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 16, S. 1, 2014, s. 193-250, s. 197.

¹⁴ Ebru Ceylan, “Tüketici Hukukunda Haksız Ticari Uygulamalar ve Uygulama Örnekleri”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, C. 8, S. 15, 2020, s. 123-147, DOI: 10.18771/mdergi.757341, s. 126.

¹⁵ Ebru Ceylan, “Tüketici Hukukunda Haksız Ticari Uygulamalar ve Uygulama Örnekleri”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, C. 8, S. 15, 2020, s. 123-147, DOI: 10.18771/mdergi.757341, s. 126.

¹⁶ Yargıtay 14. H. D., 07.09.2020 T., 2020/1803 E., 2020/4616 K. erişim: www.sinerjimevzuat.com.tr, erişim tarihi: 22.05.2021.

Devre tatil sistemi için AB direktiflerine uygun tüketicinin korunması hedeflenen kapsamlı düzenleme 6502 sayılı TKHK ile yapılmıştır. 28.05.2014 yürürlüğe girerek yasalaşan 6502 sayılı TKHK'nın m. 50 devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmelerini düzenleme altına almıştır. Devre mülk hakkını da içeren devre tatil sözleşmeleri için Kat Mülkiyeti Kanunu yerine TKHK'nın uygulanacağını belirtmiştir¹⁷. Ancak TKHK'de düzenlenmeyen devre mülk hakkını içeren devre tatil sözleşmelerinde Kat Mülkiyet Kanununun devre mülk hakkını düzenleyen ilgili hükümlerinin¹⁸ uygulanacağı hususu kanunda ayrıca belirtilmiştir.

Bahsedilen tüm bu gelişmeler neticesinde tüketicinin korunması hususunun kapsamı iç hukukta genişletilmiş ve böylece daha etkin bir koruma sağlanmıştır. Tüketicinin korunmasının hukuki düzlemde kapsamının genişlemesi içtihatlarla da yansımıştır. Örneğin, aşağıda verilen örnekte bu yöndeki bir Yargıtay kararı¹⁹ incelenmektedir.

Söz konusu davada davacı taraf iki adet daire satın almak için girişimciye ödeme yaptığını belirtmiştir. Ödemede bulunduğu halde satın aldığı taşınmazların birinin kendisine zamanında teslim edilmediği ve de diğer dairenin de başkası adına tescil edildiği iddiası ile hem satıcıya hem de üçüncü kişiye karşı Asliye Hukuk Mahkemesinde dava açmıştır. Yargıtay, bu davada vermiş olduğu kararda 28.05.2014'te yürürlüğe giren 6502 sayılı TKTK'nin her türlü tüketici işlemi ve tüketiciye yönelik uygulamaları kapsadığına vurgu yapmıştır. Konut satış sözleşmeleri ve de devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmelerinin de bu kanun kapsamına alındığı da ayrıca belirtilmiştir. Söz konusu taşınmazların da konut satış sözleşmesiyle satın alındığının altını çizmiş ve somut olayda davacı konumda bulunan tüketici, yüklenicinin temlikine dayalı olarak tapunun iptali ve tescil talebinde bulunduğu için söz konusu yerde ayrıca bir tüketici mahkemesi var ise bu çekişmenin tüketici mahkemesinde karara bağlanması, aksi durumda söz konusu davaya tüketici mahkemesi sıfatıyla bakılmasının kanundan kaynaklanan bir zorunluluk olduğunu belirterek Asliye Hukuk mahkemesinin çekişmenin esasını inceleyip karar vermesi doğru görülmemiş, böylece Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından verilen bu hükmü bozmuştur²⁰.

¹⁷ TKHK, m.50/2.

¹⁸ KMK, m. 57-65.

¹⁹ Yargıtay 14. H. D., 07.09.2020 T., 2020/1803 E., 2020/4616 K. erişim: www.sinerjimevzuat.com.tr, erişim tarihi: 22.05.2021.

²⁰ Yargıtay 14. H. D., 07.09.2020 T., 2020/1803 E., 2020/4616 K. erişim: www.sinerjimevzuat.com.tr, erişim tarihi: 22.05.2021.

28.05.2014 tarihinden itibaren Devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri için hali hazırda yürürlükteki TKHK uygulanmaktadır. Bu kanun konumuza ilişkin en kapsamlı düzenleme getiren birtakım eksiklikleri olsa dahi tüketiciyi koruyan yasadır. Söz konusu kanun, teknolojinin ve sosyal ihtiyaçların değişip gelişmesi neticesinde uygulamada çıkan yeni bazı sorunlar karşısında eksik kalmaması için kanunun yürürlüğü için çıkarılan yönetmeliklerin bu eksiklikleri tamamlaması gerekmektedir.

III. TKHK VE TBK ÇERÇEVESİNDE DEVRE TATİL VE UZUN SÜRELİ TATİL HİZMETİ SÖZLEŞMELERİNDE TÜKETİCİNİN KORUNMASI

Günümüzde, mal ve hizmet çeşitliliğinin önemli ölçüde artış göstermiş olması ile bunlara ilişkin mübadelelerin niteliği, diğer bir ifadeyle alıcı-satıcı ilişkileri, görece daha karmaşık bir hal almıştır. Karmaşıklaşan alıcı-satıcı ilişkilerinde ise bilgi asimetrisinin genelde tüketici aleyhine gerçekleşiyor olması sebebiyle, bahsi geçen hukuki düzenlemelerden önemli bir kısmı tüketicinin korunmasına yönelik olma özelliğindedir.

Bu anlamda, tüketici haklarının korunması kavramı mal ve hizmet satın alan gerçek ve/veya tüzel kişilerin ekonomik çıkarlarının korunması, bu ilişkiden doğabilecek olan zararlarının tazmin edilmesi ve de tüketicilerde bilinçli tüketime ilişkin farkındalık yaratması beklenen bir takım düzenleme ve çeşitli önlemlerin alınması unsurlarını içeren şemsiye bir kavramdır.

A. TKHK’de Tüketicinin Korunmasına Yönelik Temel İlkeler

1. Kanunun Amacı ve Kapsamı

6502 sayılı TKHK m. 1’de söz konusu kanunun amacından bahsedilmiştir. Kanunun ilk maddesi aşağıdaki gibidir (TKHK m. 1):

“MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; kamu yararına uygun olarak tüketicinin sağlık ve güvenliği ile ekonomik çıkarlarını koruyucu, zararlarını tazmin edici, çevresel tehlikelerden korunmasını sağlayıcı, tüketiciyi aydınlatıcı ve bilinçlendirici önlemleri almak, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini özendirmek ve bu konulardaki politikaların oluşturulmasında gönüllü örgütlenmeleri teşvik etmeye ilişkin hususları düzenlemektir.”

TKHK’nin amacının belirtildiği bu madde hükümleri incelendiğinde; söz konusu kanunun yalnızca ticari ilişkilerin gerçekleşmesi neticesinde tüketicilerin uğramış olduğu zararların tazmin edilmesini düzenlemek anlamında tazmin edici bir özellik

arz etmediği, aynı zamanda tüketicinin korunmasına yönelik önleyici birtakım tedbirleri öngörmesi anlamında önleyici özellikte olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim kanunun amacının belirtildiği ilk maddesinde, “... *tüketicilerin ... ekonomik çıkarlarını koruyucu ... zararlarını tazmin edici...*” gibi ifadeler ek olarak tüketicinin aydınlanması ve bilinçlenmesini sağlayıcı önlemlerin alınmasından ve tüketicilerin kendilerini korumaya dönük girişimleri özendirmek ve bu konuyla ilgili olan gönüllü örgütlenme faaliyetlerini teşvik etmekten de bahsedilmiştir. Bununla birlikte, TKHK m. 2’de kanunun her türlü tüketici işlemini ve tüketiciye yönelik her türlü uygulamaları kapsadığı belirtilerek kanunun kapsamının yalnızca mal ve hizmet alım-satım işlemleri ile bu işlemlere ilişkin sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklardan ibaret olmadığı belirtilmiştir. Kanunun kapsamının bu şekilde geniş tutulmuş olması şüphesiz tüketicilerin korunması hususunda daha etkin bir sistem sağlanması amacına yöneliktir.

2. Sözleşme Koşullarının Tüketici Aleyhine Değiştirilme Yasağı

TKHK m. 4’ün ikinci fıkrası gereği sözleşmede öngörülen koşullarda, sözleşme süresi içerisinde tüketici aleyhine değişiklikler yapılması yasaktır²¹

Sözleşme süresi sözleşmenin başladığı andan sona erdiği ana kadar olan süreyi ifade eder. Kanun metninden anlaşıldığı üzere tüketici aleyhine olabilecek olan her çeşit düzenleme yalnızca sözleşme gerçekleşmeden önce yapılabilir. Sözleşme akdedildikten sonra ise sözleşme sona erene kadar tüketici aleyhine olabilecek herhangi bir düzenleme yapılabilmesi mümkün değildir²².

3. Tüketicilere Ek Külfet Getirilme Yasağı

TKHK m. 4’ün üçüncü fıkrasında tüketiciye ek külfet getirilmesi yasağı düzenlenmiştir. İlgili hüküm uyarınca ilgili sözleşmede yer alan yasal yükümlülükler, ilgili sözleşmede yer alan mal ve hizmetin niteliği gereği kapsamı gereken edimler ile sözleşmeyi düzenleyen tarafın kendi menfaatleri doğrultusunda gerçekleştirmiş olduğu masraflar için tüketiciden herhangi bir ilave bedel talep edilemez.

Kanun koyucu bu hükümle satıcı veya sağlayıcının kendi menfaatleri için tüketiciden ek ücret istemesinin önüne geçmeye çalışmıştır. Çünkü satıcı veya sağlayıcı

²¹ TKHK, m.4, f. 2.

²² TKHK, m.4, f. 2.

tüketicie nazaran sözleşmenin içerisinde barındırdığı riskleri hesaplarını daha iyi hesaplayabilecek konumdadır.

Yukarıdaki açıklamaları devre tatil ve uzun sözleşmeleri kapsamında örnek ile somutlaştırmak mümkündür. Uzun süreli tatil hizmeti sözleşmesinde satıcı veya sağlayıcı tüketiciye tatil ve seyahat hizmetinin yanında yan edim olarak seyahat sigortası hizmeti de sunabilir. Burada seyahat sigortası hizmetinden faydalanmayan tüketicinin faydalanan tüketiciye nazaran daha az ücret ödemek istemesi hakkaniyete uygun düşecektir. Diğer bir örneğe göre ise bir uzun süreli tatil hizmeti sözleşmesinde satıcı veya sağlayıcı seyahat hizmetini deniz yolu ile yapılacağını belirlemiş ancak sonrasında seyahat hizmeti deniz yolu ile değil de hava yolu ile yapılmış ise bu durumda satıcı veya sağlayıcı için sözleşme maliyeti artmış olacaktır. Böyle bir durumda satıcı veya sağlayıcı bu husustan dolayı tüketiciden ek ücret isteyemeyecektir. Satıcı veya sağlayıcının bu örnekte ek ücret istemesi ek külfet getirme yasağı çerçevesinde değerlendirilecektir.

4. Sadece Nama Yazılı Kıymetli Evrakın Düzenlenebileceği Hususu

TKHK m. 4'ün beşinci fıkrası uyarınca tüketicinin yapmış olduğu işlemlere ilişkin senet düzenlenmesi hususundan bahsedilmiştir. Buna göre, tüketicinin gerçekleştirmiş olduğu işlemlere ilişkin kıymetli evrak niteliğinde olan yalnızca nama yazılı senet düzenlenebilir. Söz konusu borç ilişkisi birden çok taksit ödemesini kapsıyorsa düzenlenecek olan senetler her bir taksit ödemesi için ayrı ayrı olacak şekilde düzenlenmiş olmalıdır. Kanun ayrıca söz konusu hükme uygun olmayan şekilde düzenlenmiş olan senetlerin tüketici yönünden geçersiz olacağını belirtmiştir.²³

Kanun koyucu bu hükümlerle tüketicinin kambiyo senetlerinin tedavül yeteneği karşısında korunmasını amaçlamıştır. Kambiyo senetlerine bağlı borçlar aranacak borçlardandır. Borçlunun ise tedavül yeteneği olan bu tür senetlerin kimin zilyesinde olduğunu takip etmesi ve bilmesi mümkün değildir. Hal böyle iken borçlu sıfatındaki tüketiciye nama yazılı olmayan senedi takip etmesi gibi ciddi bir yükümlülük yüklenmektedir. Nama yazılı kıymetli evrakların tedavül yeteneği daha az olduğu için ve de bunların sıkı şekil şartlarına tabi olması nedeniyle tüketiciye yüklenen bu yükümlülük hafifletilmiş olmaktadır. Sadece nama yazılı kıymetli evrakın verilebileceği hükmünün tüketici açısından getirmiş olduğu başka bir avantaj ise;

²³ TKHK m. 4, f. 5.

tüketicinin satıcı veya sağlayıcıya karşı ileri sürebileceği hakları aynı şekilde senedin hamiline de ileri sürebilecek olmasıdır. Örneğin, mal veya hizmetin ayıplı ya da eksik olması durumunda satıcı veya sağlayıcıya karşı ileri sürülebilecek sebepler, hamile karşı da ileri sürdürülebilecektir. Tüketici eğer dönme hakkını kullanmış ise ödeme yapmaktan imtina edebilecek ya da indirim hakkını kullanmışsa söz konusu senette yazılı olan miktardan indirim miktarını mahsup edip geriye kalan kısmı da ödeyerek borcundan kurtulabilecektir.

5. Tüketici Aleyhine Bileşik Faiz Yasağı

Bileşik faiz, dönem sonunda hesaplanan toplam faiz tutarının anaparaya tekrar ilave edilerek sonraki dönemlerde bu ortaya çıkan yeni tutar üzerinden yeni bir faiz tutarının hesaplanmasıdır. TKHK m. 4'ün yedinci fıkrası hükmü gereğince tüketici işlemlerinde bileşik faiz uygulanması yasaktır. Kanun, temerrüt halini de bu yasak kapsamına alarak bahsi geçen tüketici işlemlerinin kapsamını genişletme yoluna gitmiştir. Böylece sözleşmelere ilişkin yapay şekilde ve kasti nitelik barındıran ihtilaflar çıkarılarak tüketicinin bileşik faiz adı altında yüklü miktarda maddi külfet altına sokulmasının önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Kanımızca bu düzenleme de tüketicinin hukuki düzlemde etkin şekilde korunmasına katkıda bulunan isabetli bir düzenlemedir.

IV. TEMEL KAVRAMLAR

‘İhtiyaç’ kavramı, en genel anlamda, karşılandığında haz ve doyum/tatmin sağlayan, karşılan(a)madığında ise elem ve ızdıraba sebebiyet veren gereksinimlerdir.

‘Tüketim’ ise ihtiyaçların tatmin edilmesi amacı ile herhangi bir ürün ve/veya hizmet edinilmesi, sahiplenilmesi, kullanılması veya yok edilmesi olarak tanımlanabilir. Tüketim eyleminde bulunan bireye ‘tüketici’ denir²⁴. Dolayısıyla, tüketim kavramı, üretim süreci neticesinde ortaya çıkan mal ve/veya hizmetlerin (tüketim mallarının ve hizmetlerin) insanların gereksinimlerini ve isteklerini karşılaması anlamında fayda yaratılması faaliyetleri olarak tanımlanabilir. Bu faaliyetleri gerçekleştirenler ise tüketicilerdir. Bu tanımlar ‘tüketim’ ve ‘tüketici’ kavramlarının genel tanımları, diğer bir ifade ile iktisat literatüründe ve/veya günlük hayatta karşımıza çıkan tanımlamalardır.

Bu çalışmanın mahiyeti açısından tüketim ve tüketici kavramları ile bunlarla ilgili olan diğer bazı temel kavramların hukuki tanımları (Türk hukukundaki tanımları) özel bir öneme sahiptir. Nitekim bahsedilen bu hukuki tanımlar çalışmadaki değerlendirmelere temel teşkil eder niteliktedir.

Bu bağlamda, tüketici kavramı ve buna ilişkin kavramların Türk hukukuna göre hukuki tanımlarına hem TKHK’de, hem diğer ilgili mevzuatta yer verilmiştir. Bu tanımlamalar birtakım farklılıklar arz eder nitelikte olsa da belli ölçüde benzerdir. Bu çalışmaya ilişkin temel kavramların hukuksal tanımlamaları çalışmanın niteliği gereği başta TKHK temel alınmak suretiyle açıklanmıştır.

Bu bağlamda, TKHK m. 3/1-d uyarınca tüketici kavramı ticari ve/veya mesleki amaçlar ile hareket etmeyen gerçek/tüzel kişi olarak tanımlanmıştır. Aynı kanunda ‘hizmet’ kavramı herhangi bir ücret ve/veya menfaat karşılığı gerçekleştirilen veya gerçekleştirilmesi taahhüt edilen mal sağlama dışındaki her çeşit tüketici işleminin konusu olarak tanımlanmıştır. ‘Mal’ kavramı ise TKHK m. 3/1-h’de “...alışverişe

²⁴ Yavuz Odabaşı, “Tüketim Kültürü: Yetinen Toplumun Tüketen Topluma Dönüşümü”, İstanbul, Sistem Yayıncılık, Birinci Basım, 1999, s. 4; aktaran: Nil Esra Dal “Tüketim Toplumu ve Tüketim Toplumuna Yöneltilen Eleştiriler Üzerine Bir Tartışma”, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C. 9, S. 19, s. 1-21, s. 4.

konu olan; taşınır eşya, konut, tatil amaçlı kullanılan taşınmaz mallar ile elektronik ortamlarda kullanılan yazılım, ses, görüntü gibi gayri maddi mallar...” olarak tanımlanmıştır. Böylece Kanunda hem maddi mal-gayri maddi mal ayrımı yapılmış, hem de gayri-maddi mallar da mal kavramına dâhil ederek bu kavram yalnızca maddi mallar ile sınırlandırmamıştır. Ayrıca, TKHK ‘hizmet’ kavramını, ‘... mal sağlama dışındaki...’ ifadesine başvurarak -mal kavramının tanımından dolayı yolla yararlanmak sureti- tanımlamıştır.

Kanunda, çalışmadaki değerlendirmelere temel teşkil eder nitelikte olan tanımlamalardan diğerleri ise ‘*üretici*’, ‘*satıcı*’ ve ‘*sağlayıcı*’ kavramlarına ilişkin olan tanımlardır. Bu kavramların tanımları TKHK’de aşağıdaki şekliyle yer almıştır:

“... **Üretici:** Kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere tüketiciye sunulmuş olan mal ya da bu malların hammaddelerini yahut ara mallarını üretenler ile mal üzerine markasını, unvanını veya herhangi bir ayırt edici işaretini koyarak kendisini üretici olarak gösteren gerçek veya tüzel kişi...”²⁵

“... **Sağlayıcı:** Kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla tüketiciye hizmet sunan ya da hizmet sunanın adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişi...”²⁶

“... **Satıcı:** Kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla tüketiciye mal sunan ya da mal sunanın adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişi...”²⁷

TKHK’de yer alan tanımlardan en önemlilerinden biri de ‘tüketici işlemi’ kavramına ilişkin olandır. Nitekim bu kavramın tanımına davaların görülmesinde ve içtihatlarda sıkça atıfta bulunmaktadır. Bu tanım Kanunda aşağıdaki şekilde yer almıştır:

“... **Tüketici işlemi:** Mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında kurulan, eser, taşıma, simsarlık, sigorta, vekâlet, bankacılık ve benzeri sözleşmeler de dâhil olmak üzere her türlü sözleşme ve hukuki işlem...”²⁸

TKHK ticari amaçla hareket etmiyor olmak şartıyla hem gerçek hem de tüzel kişilerin tüketici statüsünde olabileceğini belirtmiştir. TKHK, ‘*üretici*’ kavramının tanımını ise ‘*her çeşit üretim faaliyeti*’ ile ilişkilendirerek açıklama yoluna gitmiştir.

²⁵ TKHK m. 3, f. 1/n.

²⁶ TKHK m. 3, f. 1/i.

²⁷ TKHK m.3, f. 1/i.

²⁸ TKHK, m.3, f. 1/l.

Dolayısıyla, reel mal üretimi faaliyetinde bulunanların yanı sıra hizmet üretiminde bulunanlar da üretici sıfatını haizdir.

Bununla birlikte, hizmet sunumunu ticari ve mesleki amaçlarla gerçekleştirenleri ‘sağlayıcı’ olarak nitelendiren TKHK, aynı saiklerle mal sunumu yapanları ise ‘satıcı’ olarak adlandırmıştır.

Konuya ilişkin diğer bir temel kavram ise “tüketiciye yönelik ticari uygulama” kavramıdır. Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Yönetmeliği (TRHTUY)²⁹’ne göre bu kavram aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır:

“... **Tüketiciye yönelik ticari uygulama:** Bir mal veya hizmetin tüketicilere tanıtımı, satışı veya tedariki ile doğrudan bağlantılı olarak ticari uygulamada bulunan tarafından gerçekleştirilen eylem, ihmal, davranış biçimi, beyan, reklam ve pazarlama da dahil olmak üzere her türlü ticari uygulamayı ifade eder...”³⁰

Belirtilmelidir ki tüketiciye yönelik ticari uygulamalar, işletmelerden tüketicilere yönelik uygulamalar olup işletmelerden işletmelere yönelik uygulamaları kapsamamaktadır.³¹

Tüm bu tanımların hukuksal düzlemde içerdiği anlamın doğru bir biçimde idrak edilmesi hem ilgili mevzuatın anlaşılması hem de yorumlanması aşamalarında oldukça önemlidir.

²⁹ RG., T. 10.01.2015, S. 29232.

³⁰ TRHTUY, m.4, f. 1/p.

³¹ Ebru Ceylan, “Tüketici Hukukunda Haksız Ticari Uygulamalar ve Uygulama Örnekleri”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, C. 8, S. 15, 2020, s. 123-147, DOI: 10.18771/mdergi.757341, s. 127.

V. DEVRE TATİL VE UZUN SÜRELİ TATİL HİZMETİ SÖZLEŞMELERİNİN TANIMI VE HUKUKİ NİTELİĞİ

A. Genel Olarak

Türk Tüketici hukukunda zamanla sınırlandırılmış faydalanma hakkı tanıyan sözleşme türleri mevcuttur. Bunlar doktrinde şemsiye bir terim olarak ‘*periyodik süreli tatil sözleşmeleri*’, “*devreli tatil sistemleri*” ve/veya “*devre tatil sistemleri*” olarak nitelendirilmektedir. Tezimizde şemsiye kavram olarak ‘*periyodik süreli tatil sözleşmeleri*’ terimini kullanmayı tercih ettik.

Söz konusu sözleşmeler tüketiciye aynı ve/veya şahsi hak tanımaktadır. Örneğin, devre tatil sözleşmeleri şahsi hak (alacak hakkı) tanırken devre mülk sözleşmeleri ise aynı hak (uzun süreli irtifak hakkı/mülkiyet hakkı-sınırlı aynı hak) vermektedir³².

6502 sayılı TKHK ve DTY ise aynı hakka dayanan devre tatil modellerini ve alacak hakkına dayanan devre tatil modellerini “*devre tatil sözleşmeleri*” başlığı altında incelemiştir. Fakat, devre tatil sözleşmesi kavramının hem devre tatil hizmeti sözleşmeleri hem de uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri için bir üst başlık/kavram olarak kullanılması karışıklığa yol açabilir. Nitekim, daha sonra detaylı şekilde ele alınacağı üzere, TKHK’de bu iki sözleşme türünün ayrımı net bir şekilde yapılmıştır.

6502 sayılı TKHK m. 50/IV uyarınca periyodik süreli tatil sözleşmeleri türleri şunlardır:

- (i) Devre tatil sözleşmeleri,
- (ii) Uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri,
- (iii) Değişim sözleşmeleri,
- (iv) Yeniden satışa yönelik tatil sözleşmeleri.

B. Devre Tatil Sözleşmelerinin Tanımı

³² Burcu Yağcıoğlu, “Periyodik süreli Tatil Sözleşmeleri”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 16, S. 1, 2014, s. 193-250, s. 195.

6502 sayılı TKHK devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmelerinin tanımını açık bir şekilde yapmıştır. Devre tatil sözleşmesinin 6502 sayılı TKHK m. 50'nin birinci fıkrasında yer alan tanımı aşağıdaki gibidir:

“... MADDE 50- (1) Devre tatil sözleşmesi, bir yıldan uzun süre için kurulan ve tüketiciye bu süre zarfında birden fazla dönem için bir veya daha fazla sayıda gecelik konaklama imkânı veren sözleşmelerdir...”

Bu bağlamda, devre tatil hizmeti sözleşmesinin tanımında yer alan temel unsurlar aşağıdaki gibidir³³:

- (i) sözleşmenin bir yıldan uzun bir süre için kurulması,
- (ii) tüketiciye bu süre içerisinde konaklama hakkı tanınması,
- (iii) tüketiciye bu süre içerisinde tanınan konaklama hakkının birden fazla dönemi kapsamaması,
- (iii) tüketiciye bu süre içerisinde tanınan konaklama hakkının bir veya daha fazla sayıda gecelik konaklama imkânı vermesi.

6502 sayılı TKHK m. 50 ve DTY m. 4'e istinaden devre tatil sözleşmelerinin bir yıldan uzun bir süre için kurulması gerekmektedir³⁴. Dolayısıyla, sözleşmenin bir yıldan az süreli olacak şekilde düzenlenmiş olması durumunda söz konusu sözleşmenin TKHK kapsamında incelenmesi mümkün değildir.

Devre tatil sözleşmelerine ilişkin diğer bir önemli bir husus ise kullanılacak olan dönemin belirlenmesi meselesidir. Nitekim devre tatil sözleşmelerinde söz konusu tesisin/taşınmazın dönemsel olarak kullanımı söz konusudur ve kullanılacak olan dönemlerin devre tatil sözleşmesinde açık bir şekilde belirtilmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda, Yargıtay kararlarında³⁵ devre tatil sözleşmelerinden birer ‘*tecrübe, muayene şartlı sözleşmeler*’ olarak bahsedilmiştir. Buna istinaden, örneğin; tüketicinin kullanacak olduğu dönem yalnızca hafta olarak belirtilmiş olsa dahi bu durum Yargıtay kararlarında yeterli görülmemekte ve daha açık bir şekilde belirlenmesi öngörülmektedir³⁶.

³³ TKHK, m. 50, f. 1.

³⁴ TKHK, m. 50, f. 1.

³⁵ Yargıtay 13. H. D., 18.10.2004 T., E. 2004/5531, K. 2004/14707, erişim: www.sinerjimevzuat.com.tr, erişim tarihi: 23.05.2021.

³⁶ Yargıtay 13. H. D., 18.10.2004 T., E. 2004/5531, K. 2004/14707, erişim: www.sinerjimevzuat.com.tr, erişim tarihi: 23.05.2021.

Örneğin, Yargıtay 13. Hukuk Dairesinin 18.10.2004 tarihinde vermiş olduğu bir kararda³⁷ söz konusu husus aşağıdaki şekilde yer almıştır:

“... Devre tatil sözleşmeleri TBK m. 219-221 uyarınca tecrübe muayene şartlı sözleşmelerdendir. Devre tatilin kullanılacağı dönem olarak 17. hafta şeklinde net olmayan ifadeler kullanılmamalıdır. Tatilin kullanılacağı dönem belli bir tarih olarak sözleşmede belirtilmelidir...”

Bu Yargıtay kararında da belirtildiği üzere 6502 sayılı TKHK'nin temel amacı tüketicinin korunması olup tüketicinin mağdur olmaması için devre tatil sözleşmelerinde, kullanılacak olan dönemlerin tereddüde mahal vermeyecek şekilde sarih ve net olarak belirtilmiş olması zorunludur.

Devre tatil sözleşmelerinin tanımında yer alan en önemli unsurlarından biri de tüketiciye konaklama imkânının tanınmasıdır. 6502 sayılı TKHK'ye göre devre tatil sözleşmeleri, tüketiciye sözleşme süresi boyunca birden çok dönem için bir ya da birden fazla olacak şekilde gecelik konaklama imkânı tanımak zorundadır.³⁸

Dolayısıyla, tüketici ile girişimci arasında düzenlenen devre tatil sözleşmelerinde tüketiciye gecelik konaklama imkânının tanınmış olması ve bu konaklama imkanının bir ya da birden fazla gecelik konaklama şeklinde öngörülmüş olması yasal bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır.

C. Uzun Süreli Tatil Hizmeti Sözleşmelerinin Tanımı

TKHK'de uzun süreli tatil hizmeti sözleşmesi aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır³⁹.

“... MADDE 50- (3) Uzun süreli tatil hizmeti sözleşmesi, bir yıldan uzun süre için kurulan ve tüketiciye, belirlenen süre zarfında konaklamaya veya konaklama ile birlikte seyahat ya da diğer hizmetlerin beraber sunulduğu durumlara ilişkin indirim yahut diğer menfaatlerden faydalanma hakkı verilen sözleşmelerdir...”

Dolayısıyla, uzun süreli tatil hizmeti sözleşmesinin tanımında yer alan temel unsurlar ise aşağıdaki gibidir:

(i) sözleşmenin bir yıldan uzun süre için kurulması,

³⁷ Yargıtay 13. H. D., 18.10.2004 T., E. 2004/5531, K. 2004/14707, erişim: www.sinerjimevzuat.com.tr, erişim tarihi: 23.05.2021.

³⁸ TKHK m. 50, f. 1.

³⁹ TKHK m. 50, f. 3

(ii) tüketiciye bu süre içerisinde konaklama hakkı ile birlikte seyahat ya da diğer hizmetlerin beraber sunulduğu durumlara ilişkin indirim yahut diğer menfaatlerden faydalanma hakkı tanınması.

6502 sayılı TKHK m. 50 ve DTY m. 12'ye göre devre tatil sözleşmeleri gibi uzun süreli tatil hizmeti sözleşmelerinin de bir yıldan uzun bir süre için kurulması gerekmektedir⁴⁰. Bu tanımda belirtilen asgari süre de aynı şekilde çerçeve olarak ve sabit şekilde belirlenmiş bir süre niteliğindedir. Sonuç itibariyle devre tatil sözleşmelerinde olduğu gibi, uzun süreli tatil sözleşmelerinde de eğer sözleşme bir yıldan az süreli olacak şekilde düzenlenmiş ise bu sözleşmenin TKHK kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmayacaktır.

Bununla birlikte, uzun süreli tatil hizmeti sözleşmelerinin tüketiciye, sözleşme ile öngörülen süre içerisinde tanınan konaklama hakkına ilaveten seyahat veya diğer birtakım hizmetlerin beraber sunulduğu durumlarda indirim ya da diğer bazı menfaatlerden yararlanma hakkının tanınması esastır.

D. Devre Tatil Ve Uzun Süreli Tatil Hizmetlerinin Hukuki Niteliği

Turizm sektörü görece hızlı gelişen bir iş alanıdır ve bu sebeple bu sektördeki ürün ve hizmet çeşitliliği özellikle son yıllarda ciddi şekilde artış göstermiştir. Nitekim günümüzde tatil yapmayı planlayan bir birey planladığı bu tatili çok çeşitli tatil modellerinden faydalanmak suretiyle gerçekleştirilebilir. Bu tatil modellerinden ikisi de '*devre tatil modeli*' ile '*uzun süreli tatil hizmetleri*'dir.

Devre tatil uygulamaları, en genel tanımıyla, tüketicinin belirli bir süre ile sınırlı olmak kaydıyla herhangi bir tatil yerinden/tesisinden faydalanabilmesini mümkün kılan tatil hizmetleridir. Diğer bir deyişle, bu modelde tüketicilere belirli bir dönemde ya da dönemlerde halihazırda belirli bulunan veya belirlenebilir nitelikte olan tesis(ler)de tatil yapma imkânı sunulmaktadır.

Bu tatil modeline ilişkin uygulamalarda tüketici genellikle organize bir tatil tesisinde, götürü bir bedel karşılığında, belirli bir süre ile tatil konaklaması hizmeti satın almaktadır. Nitekim ilgili tesisten yararlanma hakkı dönemlere bölünmekte ve tüketici ilgili tesisten yalnızca kendi dönemi içerisinde faydalanma hakkına sahip olmaktadır. Tüketici tarafından ödenen götürü bedel ise genelde temizlik, onarım, yönetim, bakım gibi masrafların karşılanmasını da barındırmaktadır.

⁴⁰ TKHK, m. 50; DTY, m. 12.

Devre tatil uygulamasının çeşitli modelleri bulunmaktadır ve bu modellerin ‘*alacak hakkına dayanma*’ veya ‘*ayni hakka dayanma*’ kriterleri temelinde ikili bir ayırım tabii tutularak incelenmesi mümkündür.

Alacak hakkına dayanan devre tatil modellerine belirli dernek, şirket vb. tüzel kişilere üyelik neticesinde yararlanılabilen devre tatil modelleri ile sözleşmesel devre tatil modelleri yer alır. İlkinde ilgili tüzel kişiliğin düzenlemeleri neticesinde elde edilebilecek bir dönemsel tatil hakkı söz konusu iken ikincisinde ise sözleşme serbestisi çerçevesinde turist ile sağlayıcı arasında kurulan bir borç ilişkisine dayalı olarak gerçekleşen, ücrete mukabil bir devre tatil hakkı söz konusudur.

‘*Dönüşümlü mülkiyet*’ ve ‘*paylı mülkiyet*’ temelli sistemler ile ‘*sınırlı ayni hakka dayanan sistemler*’ ve ‘*devre mülk sistemleri*’ ayni hakka dayanan devre tatil modelleri arasında yer alan devre tatil çeşitleridir. Bu modellerin diğerlerinde ayrıldığı nokta ise edimin temelinde bulunan ‘*ayni hak*’ unsurudur.

Hak kavramı hem ahlaki hem de hukuki yönü olan bir kavramdır. Bu bağlamda, geniş çerçevede hak kavramı bir şey üzerindeki gerekçelendirilmiş meşru ve geçerli bir iddia veya talep anlamındadır⁴¹.

Pozitif hukuk öğretisine göre ise hak, ancak hukuki temelde korunup sahibine bu hukuki koruma durumundan faydalanma sağlıyor olmak şartı ile hak olabilir⁴².

Haklar, öğretilerde alt dallara ayrılarak sınıflandırılmaktadır. Bu bağlamda, özel hak türlerinden olan ayni hak kişiye bir eşya üzerinde doğrudan hakimiyet sağlama yetkisi veren ve üçüncü kişilere karşı her zaman ileri sürülebilen haklardır⁴³. Bu haklar;

- (i) eşya üzerinde kurulur,
- (ii) sahibine söz konusu eşya üzerinde doğrudan bir tasarruf ve hakimiyet imkânı sağlar ve
- (iii) herkese karşı ileri sürülebilir.

Ayni haklar herkese karşı ileri sürülebildiği için aynı zamanda mutlak haklardır⁴⁴. Diğer yandan, ayni haklar malvarlığı hakları kategorisinde yer alır, çünkü ayni hakların konusu ‘*eşya*’dır ve hukuki anlamda eşya sıfatı yalnızca ekonomik değer barındıran varlıklara atfedilir.

⁴¹ Ahmet Nohutçu, **İnsan Hakları ve Demokratikleşme: Kuram ve Pozitif Hukukumuz**, Ankara, Savaş Yayınevi, 2015, s. 3.

⁴² Ahmet Nohutçu, **İnsan Hakları ve Demokratikleşme: Kuram ve Pozitif Hukukumuz**, Ankara, Savaş Yayınevi, 2015, s. 4.

⁴³ Tan Tahsin Zapata, **Medeni Hukuk**, Ankara, Savaş Yayınevi, 2020, s. 30.

⁴⁴ Tan Tahsin Zapata, **Medeni Hukuk**, Ankara, Savaş Yayınevi, 2020, s. 33.

Aynı hakların aleni olması gerekir ve bu aleniyet unsuru taşınırlarda zilyetlik, taşınmaz mallarda ise tapu siciline tescil yolu ile gerçekleştirilmektedir⁴⁵.

Uzun süreli tatil modeli devre tatil modeline benziyor olsa da teknik bazı hususlarla devre tatil modelinden ayrılmaktadır. Bu modelde tüketici ile sağlayıcı arasında akdedilen bir yıldan daha uzun süreli bir sözleşme mevcuttur. Bu tatil modelinde uygulamada çoğunlukla tüketiciye konaklama ve de konaklamayla birlikte seyahat ya da başka birtakım hizmetlerde indirim sağlanması söz konusudur.

E. Devre Tatil Ve Uzun Süreli Tatil Hizmeti Sözleşmelerinin Ayrımı

Devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri TKHK’de aynı başlık ve aynı madde içerisinde düzenlenmiş olsa da teknik olarak farklı sözleşmelerdir. Nitekim kanun koyucu da bu hususu gözeterek her iki sözleşmeyi de ayrı fıkralarda münferit olarak tanımlamıştır.

Devre tatil sözleşmesi, satıcı ve sağlayıcılar ile zamanla sınırlı olarak konaklama hakkı talep eden devre tatil hakkı sahipleri arasında akit serbestliği çerçevesinde kurulan sözleşmedir⁴⁶.

Bu bağlamda genel olarak satıcı veya sağlayıcı ile devre tatil hak sahibi yani tüketici arasında akdedilen, bir yıldan uzun süreli ve bu süre içerisinde tüketiciye birden fazla dönem için bir ya da daha fazla gecelik konaklama hakkı tanıyan sözleşmelere ‘*devre tatil sözleşmesi*’ denir.

Tanımdan da anlaşılacağı üzere devre tatil sözleşmesinin en önemli unsuru ‘*süre*’dir. Buna göre bir sözleşmenin devre tatil sözleşmesi sayılabilmesi için bir yıldan uzun süreli olmalı bunun yanında bu süre içerisinde birden fazla dönem içermeli ve her bir dönemde tüketicinin bir ya da daha fazla gecelik konaklama imkânı bulunmalıdır.

Uzun süreli tatil hizmeti sözleşmesi ise tüketici ile satıcı ve sağlayıcı arasında akdedilen bir yıldan uzun süreli ve bu süre içerisinde tüketiciye konaklama yahut konaklamayla birlikte seyahat ya da başkaca hizmetlerde indirim sağlayan sözleşmelerdir.

Kanun koyucu uzun süreli tatil hizmeti sözleşmesini tanımlarken yalnızca konaklama imkânından bahsetmemiş, bunun yanında; uygulamada sıklıkla görülen ve tüketiciye

⁴⁵ Mustafa Kemal Oğuzman, Özer Seliçi, Saibe Oktay Özdemir, **Eşya Hukuku**, İstanbul, Filiz Kitabevi, 2020, s. 8.

⁴⁶ Ahmet Köse, “Devre Tatil Sözleşmesi”, T.C. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2009, s. 26.

konaklama yanında sağlanan diğer bazı menfaatleri de bu sözleşme kapsamına dahil etmiştir.

Sonuç itibariyle, uzun süreli tatil hizmeti sözleşmesi her ne kadar TKHK’de devre tatil sözleşmesiyle aynı başlık altında düzenlenmiş olsa da yukarıdaki tanımlardan da görüleceği üzere uzun süreli tatil sözleşmesi teknik olarak devre tatil sözleşmesinden farklıdır.

F. Benzer Sözleşmeler İle Mukayesesi

Devre tatil ve uzun süreli tatil sözleşmesi tüketiciye sağladığı haklar bakımından uygulamada birçok tatil sözleşmesiyle de benzeşmektedir. Haliyle bu durum önce gerçek hayatta ortaya çıkması ve çıkabilecek hukuki uyuşmazlıkların çözümü için daha sonrasında yasal zemine kavuşturulmuş olmasından kaynaklanmaktadır. Nitekim bu tür sözleşmeler benzerlik göstermiş olsa da aslında temel farklar arz etmenin yanında satıcı veya sağlayıcının yükümlülükleri de değişiklik göstermektedir. Uygulamada kimi sözleşmelerin niteliği tam olarak açıkça belirtilmemiş veya bu tür sözleşmeler birden fazla sözleşme türünü içerisinde barındırmaktadır. Bu gibi hususlarda sözleşmenin hukuki niteliğinin tespit edilmesi son derece önemlidir.

Hukukumuzda devre tatil ve uzun süreli tatil sözleşmeleri devre mülk, paket tur ve otelcilik gibi sözleşmeleri benzerlik göstermektedir. Niteliği itibariyle birbirlerinden tamamen ayrı olan bu sözleşme tipleri uygulamada karıştırılmakta ya da iç içe geçmiş durumda olabilmektedir. Bu sebeple kanuni tanımları esas alarak bu sözleşmelerin devre tatil sözleşmelerinden farkını net olarak ortaya koymakta fayda olacaktır.

1. Devre Mülk Sözleşmesi

Devre mülk sistemi, yazlık tatil amaçlı kullanılan konutların yalnızca yılın birkaç ayında kullanılması ve herkesin bu amaçla kullanılan konutu satın alabilme imkânının olmamasından ötürü ortaya çıkmış bir sistemdir. Bu sistemde hak sahiplerine bir yılı zamanlara bölerek taşınmazdan bağımsız bir şekilde yararlanabilme imkânı tanınmıştır⁴⁷.

⁴⁷ Ahmet Köse, “Devre Tatil Sözleşmesi”, T.C. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2009, s. 52.

Devre mülk hakkı hukukumuzda ilk olarak 10/06/1985 tarihinde 3227 sayılı kanunla Kat Mülkiyeti Kanunu'na (KMK) eklenerek yasal zemine oturtulmuştur. KMK m. 57'de "*Mesken olarak kullanılmaya elverişli bir yapı veya bağımsız bölümün ortak maliklerinden her biri lehine bu yapı veya bağımsız bölümden yılın belli dönemlerinde istifade hakkı, müşterek mülkiyet payına bağlı bir irtifak hakkı olarak kurulabilir. Buna devre mülk hakkı denir.*" şeklinde tanımlamayı yapmıştır. KMK açıkça devre mülk hakkını irtifak hakkı olarak tanımlamıştır. İrtifak hakkı ise mülkiyet hakkına sahip, mülkiyete has bazı yetkileri kullanmama veya bu yetkiyi sınırlı bir aynı hak sahibinin kullanmasına müsaade etmek külfeti yükleyen ve böylece hak sahibine malı kullanma ve ondan yararlanma yetkisi sağlayan aynı bir haktır⁴⁸.

Devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmesine en çok benzeyen sistem devre mülk sözleşmesidir. Zira hem devre hem de bağımsız bölüm gibi iki unsur her iki sözleşmede de mevcuttur. Diğer bir deyişle hak sahibine bağımsız bölümden yılın belirli bir döneminde belirli bir süre için yararlanma hakkı tanımaktadır. Bu haliyle her iki sözleşme birbirleriyle benzeşmektedir. Bu hususun yanında hem üçüncü kişilere devredilebilirlik hem de hakkın mirasçılara geçmesi konusunda da bu iki sözleşme türü benzerlik taşımaktadır⁴⁹.

İki sözleşme türündeki bu benzerliklerin karşısında sözleşmeler hukuki niteliği bakımından farklıdır. Öncelikle devre mülk sözleşmesi KMK'da düzenlenmiş iken devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmesi 6502 sayılı TKHK'da düzenleme altına alınmıştır. Devre mülk sözleşmesi adından da anlaşılacağı üzere malikine aynı hak sağlar iken devre tatil ve uzun süreli tatil sözleşmesi ise tüketiciye yalnızca sağlayıcıya karşı nispi hak sağlar. Bu hususun yanında sözleşme içeriği bakımından da farklılıklar mevcuttur. Devre tatil ve uzun süreli tatil sözleşmeleri bir yıldan uzun süreli birden fazla dönem için bir veya daha fazla konaklama imkânı tanıyan sözleşmeler iken devre tatil sözleşmesinde malike yalnızca yılın belli döneminde on beş günden az olmamak kaydıyla kullanım hakkı tanıyan sözleşmelerdir. KMK m. 59'a göre devre mülk sözleşmesinde hak sahibi lehine en az on beş gün olacak

⁴⁸ Mustafa Kemal Oğuzman, Nami Barlas, **Medeni Hukuk**, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2020, 18. Bası, s. 151.

⁴⁹ Ahmet Köse, "Devre Tatil Sözleşmesi", T.C. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2009, s. 56.

şekilde süre sınırı şartı öngörülmüştür⁵⁰. Süre konusundaki bu hüküm emredici nitelikte olup taraflar sözleşmelerde bu hususun aksini kararlaştıramazlar.

Devre mülk sözleşmesi ve devre tatil ve uzun süreli tatil sözleşmesi bazen uygulamada iç içe geçmiş olabilmektedir. Diğer bir ifadeyle devre tatil ve uzun süreli tatil sözleşmesi devre mülk sözleşmesinde ki aynı hakkı içinde barındırabilir. Nitekim uygulamada bu husus görülmektedir. Bu durumda ise sözleşme devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmesi kabul edilecek ve 6502 sayılı TKHK uygulanma alanı bulacaktır. Ancak burada KMK'da belirtilen on beş günlük süre tüketici lehine korunması lazımdır.

Devre mülk sözleşmesi bir taşınmazın devredilmesi ya da devir taahhüdünü içermektedir. Dolayısıyla devre mülk sözleşmesi ve devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmesi şekil şartları açısından da farklılık arz etmektedir. Devre mülk sözleşmeleri taşınmaza ait aynı hakkın devrini amaçladığı için 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu m. 706 gereğince resmi şekilde yapılması zorunludur⁵¹. Oysa devre tatil ve uzun süreli tatil sözleşmelerinde ise nitelikli yazılı şekilde yapılması yeterli olacaktır.

Bu konuyla doğrudan ilgili olan bir Yargıtay kararında⁵² mahkeme, devre mülk sözleşmesine ilişkin dava konusu uyuşmazlıkta ilk derece mahkemesinin söz konusu uyuşmazlığı 6502 sayılı yasanın '*Devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri*' başlıklı m. 50/9 hükümlerine atfen kabul edip değerlendirmesini hatalı bulup, uyuşmazlık konusu devre mülk sözleşmesinin resmi şekil şartına tabi olduğu ve taraflar arasında imzalanan sözleşmenin resmi şekilde yapılmamış olması sebebiyle geçersiz sözleşmeye dayalı olarak tarafların verdiklerini iade edecekleri gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmesi gerektiği yönünde değerlendirmiştir⁵³.

Nihayetinde bu iki sözleşmede nitelik ve uygulanma alanları bakımından birbirleriyle benzeşmektedirler. Ancak gerek şekil şartları açısından gerekse alıcıya sağlamış olduğu hakların niteliği bakımından büyük farklılık göstermektedir.

⁵⁰ 634 Sayılı KMK m. 59 uyarınca: "*Devre mülk hakkının yılın belirli dönemlerine ayrılması ve 15 günden daha az süreli olmaması gerekir. Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa devre mülk hakkı sahibi bu hakkın kullanımını başkalarına bırakabilir.*"

⁵¹ 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu m. 706'ya göre; "*Taşınmaz mülkiyetinin devrini amaçlayan sözleşmelerin geçerli olması, resmî şekilde düzenlenmiş bulunmalarına bağlıdır.*"

⁵² Yargıtay 13. H. D., 21.02.2019 T., E. 2016/26747, K. 2019/2270, erişim: www.sinerjimevzuat.com.tr, erişim tarihi: 20.05.2021.

⁵³ Yargıtay 13. H. D., 21.02.2019 T., E. 2016/26747, K. 2019/2270, erişim: www.sinerjimevzuat.com.tr, erişim tarihi: 20.05.2021.

2. Paket Tur Sözleşmesi

Paket tur sözleşmesi⁵⁴, TKHK m. 51 hükmüne göre, paket tur düzenleyicileri⁵⁵ ve aracıları tarafından ulaştırma, konaklama ile ulaştırma veya konaklama hizmetlerine bağlı olmayan başka turizm hizmetlerinden en az ikisinin birlikte, her şeyin dâhil olduğu fiyatla satıldığı veya satımının vaat edildiği ve hizmetin yirmi dört saatten uzun bir süreyi kapsadığı veya gecelik konaklamayı içerdiği sözleşmelerdir.

Paket tur sözleşmesi kanuni tanımından da anlaşılacağı üzere birden fazla hizmeti içerisinde barındıran karma nitelikli bir sözleşme olarak karşımıza çıkmaktadır⁵⁶. Paket tur sözleşmesi ulaştırma edimi taşıma sözleşmesini, paket tur bedeli satım sözleşmesini ve konaklama edimi bakımından kira sözleşmesini içermektedir⁵⁷. Bu nedenle, paket tur sözleşmelerinin çok çeşitli hizmetler içermesinden dolayı görece karmaşık yapısı bulunmaktadır ve de bu karmaşık yapı sebebi ile uyumsuzlukların ortaya çıkması olasılığı her zaman mümkündür⁵⁸.

Paket tur sözleşmeleri de devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri gibi belirli bir süreyi kapsayan ve bu süre içerisinde tüketiciye tatil yapma imkânı tanıyan sözleşmeler olduklarında dolayı paket tur sözleşmeleri de devre tatil ve uzun süreli tatil sözleşmelerine benzeşmektedir. Ancak tatil yapma hakkının yanı sıra her iki sözleşmenin de TKHK’de belirtilen unsurlarına bakıldığında iki farklı tatil imkânı sunan ayrı sözleşmeler olduğu görülmektedir.

Devre tatil sözleşmesinde esas olan birden fazla yıl için bir ya da birden fazla konaklama imkânı mevcut iken paket tur sözleşmesine ise ulaştırma, konaklama ile ulaştırma veya konaklama hizmetlerine bağlı olmayan başka turizm hizmetlerinden en az ikisinin birlikte, her şeyin dâhil olduğu paket halinde tatil sözleşmesidir. Bu haliyle sözleşmelerin içerdiği edimler açısından bakıldığında sağlayıcı tarafından

⁵⁴ 14.01.2015 tarihinde, 6502 Sayılı TKHK’nin yürürlüğe girmesini takiben bu kanundaki m. 51. ve m. 84’e istinaden; “*Paket Tur Sözleşmeleri Yönetmeliği*” yürürlüğe girmiş, “*Paket Tur Sözleşmeleri Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik*” ise yürürlükten kaldırılmıştır. Biz bu başlık altında paket tur sözleşmelerini ve bu sözleşmelerin hukuki niteliğini TKHK hükümleri çerçevesinde değerlendirdik.

⁵⁵ Paket tur düzenleyicileri, paket tur sözleşmelerinde satıcı/sağlayıcı sıfatını haizdir.

⁵⁶ Ebru Ceylan, “Paket Tur Sözleşmesiyle İlgili 6502 Sayılı Yeni Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’a Göre Getirilen Düzenlemeler”, *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 1, 2015, s. 71-98, s. 76.

⁵⁷ Aydın Zevkliler, Murat Aydoğdu, “*Tüketicinin Korunması Hukuku*”, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 3. Baskı, 2004, s. 201’den aktaran Süleyman Savaş, “Paket Tur Sözleşmeleri”, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2019, s. 61.

⁵⁸ Yusuf Erdem Mirhanoğulları, “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna Göre Paket Tur Sözleşmesinde Tüketicinin Korunması”, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2019, s. 35.

tüketiciye sunulan tatil hizmeti farklılık arz etmektedir. Ancak uzun süreli tatil hizmeti sözleşmesinde ise tüketiciye bir yıldan uzun süreli konaklama ya da konaklama ile birlikte seyahat veya diğer hizmetlerin birlikte sunulduğu durumlara ilişkin indirim veya diğer bazı menfaatlerden faydalanma hakkının verilmesi bu sözleşme tipini paket tur sözleşmesine benzetmektedir.

Tatil hizmetinin farklılık göstermesine karşın her iki sözleşme tipi de nitelikli yazılı şekilde tanzim edilebilmektedir. Her iki sözleşmenin arasındaki en önemli paket tur sözleşmesinde paket tura katılan ticari veya mesleki faaliyette bulunan kişiler de tüketici kabul edilir⁵⁹.

Sonuç olarak her iki sözleşme de gerek şekil şartları açısından gerekse uygulanma alanları bakımından birbirleriyle benzeşmektedirler. Ancak satıcı veya sağlayıcı tarafından tüketiciye sağlamış olduğu hakların niteliği bakımından büyük farklılık göstermektedir.

3. Otelcilik Sözleşmeleri⁶⁰

Otelcilik sözleşmesi, otel hizmeti sunan ile konaklayan arasında gerçekleşen ve uygulamada genellikle kısa süreli konaklama ve müşterinin yedirilip içirilmesi edimlerini içeren sözleşme türüdür⁶¹. Bu sözleşme ile otel hizmeti sunan, müşterisine karşı belli bir ücret karşılığında müşteriyi otelde konaklamasını sağlama ve buna bağlı başkaca hizmetleri sunma yükümlülüğü altına girdiği anlaşılmaktadır.

Otelcilik sözleşmesi tam iki tarafa borç yükleyen rızai bir sözleşmedir⁶². Bu sözleşmelerin, devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmesi gibi kanunda herhangi bir düzenlemesi mevcut değildir.

Bu sözleşme kombine bir sözleşme olup karma sözleşmeler kapsamında yer almaktadır. Kombine sözleşmelerde taraflardan biri çeşitli sözleşme tiplerine özgü

⁵⁹ TKHK m. 51/9'a göre "Ticari veya mesleki faaliyetleri çerçevesinde paket tur hizmetinden faydalanan kişiler de tüketici olarak kabul edilir."

⁶⁰ Burada bahsedilen otelcilik sözleşmesi kavramı otel sözleşmeleri kavramından farklıdır. Otel sözleşmeleri, 23.03.1983 tarihli 'Turizm İşletmelerinin Bakanlık, Birbirleriyle ve Müşterileriyle İlişkileri Hakkında Yönetmelik'te düzenlenmiştir. Otel sözleşmeleri, acenta ile otel işletmecisi arasında gerçekleşmekte olup ilgili yönetmelik gereği otel sözleşmesi türleri şunlardır:

(i) Bireysel olarak seyahat eden (münferit) müşterilerle ilgili sözleşmeler,
(ii) Grup olarak seyahat eden müşterilerle ilgili sözleşmeler,

(iii) Belirli bir sürenin üzerindeki rezervasyonlar için yapılacak (kontenjan) tahsis sözleşmeleri.

⁶¹ Gül Doğan, "Otelcilik Sözleşmesi", **YÜHFD**, C. 1, s. 2, 2005, s. 229-251, s. 229.

⁶² Gül Doğan, "Otelcilik Sözleşmesi", **YÜHFD**, C. 1, s. 2, 2005, s. 229-251, s. 229; aktaran: Ahmet Köse, "Devre Tatil Sözleşmesi", T.C. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2009, s. 58.

birden fazla edimde bulunma yükümlülüğü altına girer. Diğer taraf ise yalnızca bir edimi yerine getirme yükümlülüğü altına girmektedir. Bir başka ifade ile, çeşitli tiplere özgü olan edimler birbirleriyle herhangi bir değişim ilişkisi içerisinde olmaksızın sözleşmenin bir tarafında toplanmıştır. Nitekim otelcilik sözleşmelerinde oteller belli bir miktar para karşılığında çeşitli sözleşmelere ait edimlerde bulunmak durumundadır⁶³.

Hukuki nitelik bakımından devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmesi ile otelcilik sözleşmesi benzerlik göstermektedir. Ancak bu iki sözleşmenin benzerliği her iki sözleşmenin de bir kombine sözleşme olmasıyla sınırlıdır⁶⁴. Zira devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri gibi her yıl tekrar eden ve bir haftadan az olmayan bir periyot içermemektedir. Otelcilik sözleşmesi yalnızca, müşterinin otelde konakladığı süre boyunca süreklilik arz eden bir borç ilişkisi doğurmaktadır. Sözleşmede belirlenen sürenin bitmesiyle beraber sözleşme sona ermektedir. Sözleşmenin sona ermesinden sonraki yararlanmalar için yeni bir sözleşme kurulması gerekmektedir. Bundan başka otelcilik sözleşmesi atipik bir sözleşme olduğundan ve kısmen de dayandığı bir kanuni düzenleme bulunmadığından devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmesi gibi nitelikli yazılı bir şekle de tabi değildir⁶⁵.

Nihayetinde bu iki sözleşme türü de hukuki niteliği ve satıcı veya sağlayıcı tarafından tüketiciye sağlamış olduğu hakların niteliği bakımından birbiriyle benzer olmasına karşın gerek şekil şartları açısından gerekse uygulanma alanları bakımından birbirlerinden ayrılmaktadırlar.

⁶³ Gül Doğan, “Otelcilik Sözleşmesi”, **YÜHFD**, C. 1, s. 2, 2005, s. 229-251, s. 230.

⁶⁴ Ahmet Köse, “Devre Tatil Sözleşmesi”, T.C. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2009, s. 58.

⁶⁵ Ahmet Köse, “Devre Tatil Sözleşmesi”, T.C. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2009, s. 58-59.

VI. DEVRE TATİL VE UZUN SÜRELİ TATİL HİZMETİ SÖZLEŞMELERİNİN UNSURLARI

Bu başlık altında, devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmelerinin unsurları; sözleşmenin tarafları, sözleşme süresi, oturmaya uygun bir taşınmazın veya taşınının kullanım hakkı veya devir taahhüdü, sözleşmenin şekli ve de şekil şartlarına aykırılığın hukuki sonuçları olarak incelenmiştir.

A. Tarafları

1. Genel Olarak

6502 sayılı TKHK hükümlerine göre, devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmelerinin taraflarının kimler olduğunun tespit edilmesi için öncelikle ilgili kanunda yer alan ‘tüketici işlemi’ kavramının tanımının irdelenmesi gerekmektedir. Öncelikle belirtilmelidir ki; 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, 28.05.2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir ve bu Kanun ile tüketici işleminin tanımı ve kapsamı yeniden belirlenmiştir⁶⁶ Bu Kanunun kapsamında tüketici işlemlerinin yanı sıra tüketiciye yönelik uygulamalar da yer almıştır. TKHK’deki sözleşmeler açısından 6502 sayılı TKHK’da herhangi bir hüküm bulunmadığı durumlarda 6098 sayılı TBK hükümlerine başvurulacaktır⁶⁷.

TKHK m. 2’de bu kanunun her türlü tüketici işlemi ile tüketiciye yönelik her türlü uygulamayı kapsadığı belirtildikten sonra aynı kanun m. 3’te ise ‘tüketici işlemi’ kavramı aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır:⁶⁸

“... **Tüketici işlemi:** Mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında kurulan, eser,

⁶⁶ Ebru Ceylan, “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamına Giren Tüketici Sözleşmeleriyle İlgili Değerlendirmeler”, **Legal Hukuk Dergisi**, C. 18, S. 210, 2020, s. 2489-2528, s. 2492.

⁶⁷ Ebru Ceylan, “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamına Giren Tüketici Sözleşmeleriyle İlgili Değerlendirmeler”, **Legal Hukuk Dergisi**, C. 18, S. 210, 2020, s. 2489-2528, s. 2492.

⁶⁸ TKHK, m. 3, f. 1.

taşıma, simsarlık, sigorta, vekâlet, bankacılık ve benzeri sözleşmeler de dâhil olmak üzere her türlü sözleşme ve hukuki işlem...”

6502 sayılı TKHK tüketici işlemi kapsamını çok geniş düzenlemiştir. Tüketici işlemi kapsamına Kanunda sayılan sözleşmelerin yanında isimsiz sözleşmeler de girebilmektedir⁶⁹. Kanunun tüketici işlemini bu şekilde kapsamlı bir biçimde düzenlemiş olması şüphesiz tüketicinin daha etkin şekilde korunmasına yöneliktir. Nitekim birçok Yargıtay kararlarında bu tanımın kapsamlılığına atfen tüketici lehine kararlar alınmıştır.

Tüketici işlemi kavramının TKHK’de yer alan hukuksal tanımı incelendiğinde tanıma ilişkin aşağıdaki unsurlara ulaşılmaktadır:

- (i) Bir işlemin tüketici işlemi niteliğinde olabilmesi için taraflardan birinin mutlaka tüketici olması gerekmektedir,
- (ii) Bir işlemin tüketici işlemi niteliğinde olabilmesi için taraflardan birinin “... *mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişi(ler)...*” olmalıdır.

Tüketici işleminin özellikleri ise özetle aşağıdaki unsurlardan oluşur⁷⁰:

- (i) Taraflardan birinin tüketici olması gerekir,
- (ii) Taraflardan birinin ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden kişiler olması gerekir,
- (iii) Bir mal edinme veya bir malı kullanma yahut bir hizmetten yararlanma edimlerinden en az birini içermelidir.

Dolayısıyla hem devre tatil sözleşmeleri hem de uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri tüketici işlemi niteliğindedir. TKHK bu tür sözleşmelerde taraflardan birinin tüketici olmak zorunda olduğunu belirtmiş ve de tüketici kavramının tanımını sarih şekilde yapmıştır. Tüketici olmayan tarafın ise satıcı/sağlayıcı olacağını açık bir şekilde belirtmemiştir. Ancak, satıcı ve sağlayıcı kavramlarının aynı kanunda yer alan tanımları göz önünde bulundurulduğunda bu tür sözleşmelerde tüketici olmayan tarafın satıcı/sağlayıcı olacağı anlaşılmaktadır.

⁶⁹ Ebru Ceylan, “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamına Giren Tüketici Sözleşmeleriyle İlgili Değerlendirmeler”, **Legal Hukuk Dergisi**, C. 18, S. 210, 2020, s. 2489-2528, s. 2489.

⁷⁰ Ebru Ceylan, “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamına Giren Tüketici Sözleşmeleriyle İlgili Değerlendirmeler”, **Legal Hukuk Dergisi**, C. 18, S. 210, 2020, s. 2489-2528, s. 2498.

Bu tür sözleşmelerde tüketici olmayan tarafın çatı bir kavram olarak ‘girişimci’⁷¹ olarak addedilmesi de mümkündür. Bu çerçeveden bakıldığında, girişimci kavramı ise TKHK’de mal veya hizmet sunuyor olmalarına göre sırasıyla satıcılar ve sağlayıcılar olarak ikili bir ayrıma tabi tutulmuştur. Dolayısıyla girişimciler, satıcılar ve sağlayıcılardan oluşan gerçek veya tüzel kişilerdir.

Sonuç itibariye, her iki tarafın da tüketici ya da benzer şekilde iki tarafın da girişimci olduğu sözleşmeler nitelik itibari ile tüketici işlemi sayılmayacaktır.

Bu konuyla ilgili Yargıtay 14. Hukuk Dairesi’nin 2016/17076 E., 2020/5660 K. no’lu kararı⁷² yol göstericidir. Nitekim Yargıtay’ın 2020 yılında vermiş olduğu bu karar⁷³ ‘tüketici’ kavramının Türk hukuku açısından tanımlanması ve de 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’un kapsamının yorumlanması açısından önem arz etmektedir.

Yargıtay kararında da görüldüğü üzere davacı özetle davalı durumda bulunan satıcı ile iki adet sözleşme yapmış, birinci sözleşme ile gelecekte inşa edilecek olan taşınmazın bağımsız bir bölümü satın aldığını, bu bağımsız bölümün sözleşme gereğince olması gereken vakitte teslim edilmediğini, dairenin fiilen kullanımının kendisine verildiğin fakat tapusunun verilmediğini ve de ilgili taşınmazın tapusuna davalının (satıcının) borçları sebebi ile hacizler konulduğunu belirtmiştir. Daha sonra söz konusu taşınmazı yeni bir sözleşme ile başka bir taşınmaz ile değiştirdiğini fakat bu taşınmazın da tesliminin süresinde gerçekleşmediğini belirterek ödediği satış bedeline göre belirlenecek arsa paylarına ait tapu kayıtlarının iptali ve kendi adına tescilini, bunun mümkün olmaması durumunda satıcıya ödenen bedellerin yasal faizleri ile birlikte kendisine ödenmesine karar verilmesini istemiştir. Bu davayı tüketici mahkemesinde açmış fakat tüketici mahkemesi bu konuda görevli olan mahkemenin Asliye hukuk mahkemesi olduğunu belirterek davayı reddetmiştir. Bu karar davacı tarafından temyiz edilmiştir.

Yargıtay bu kararda⁷⁴ 28.05.2014 tarihinde yürürlüğe giren 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’un her türlü tüketici işlemi ile tüketiciye yönelik

⁷¹ Lale Sirmen, “Tüketici Hukukunun Amacı ve Özellikleri”, **Aydın Zevkliler’e Armağan Yaşar Üniversitesi Elektronik Dergisi**, C. 8, Özel Sayı, 2013, s. 2465-2475, s. 2475.

⁷² Yargıtay 14. H. D., 30.09.2020 T., E. 2016/17076, K. 2020/5660, erişim: www.sinerjimevzuat.com.tr, erişim tarihi: 19.05.2021.

⁷³ Yargıtay 14. H. D., 30.09.2020 T., E. 2016/17076, K. 2020/5660, erişim: www.sinerjimevzuat.com.tr, erişim tarihi: 19.05.2021.

⁷⁴ Yargıtay 14. H. D., 30.09.2020 T., E. 2016/17076, K. 2020/5660, erişim: www.sinerjimevzuat.com.tr, erişim tarihi: 19.05.2021.

uygulamaları kapsadığını ve de aynı kanunun konut satış sözleşmeleri ile devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmelerini de kapsıyor olmasını gerekçe göstermiştir. Sonuç olarak Tüketici mahkemesinin kararını bozmuş ve bu davada görevli olan mahkemenin Tüketici mahkemesi olduğu yönünde karar vermiştir.

Nitekim bir uyuşmazlığın tüketici mahkemesinde görülmesi için tüketici işleminin taraflarından birinin tüketici olması, diğer tarafın satıcı veya sağlayıcı olması ve uyuşmazlığın tüketici işleminden doğması gereklidir⁷⁵. İlgili davada bu şart sağlanmıştır. Tüketici işleminin önceki sayfalarda bahsedilen özellikleri ve kapsamı göz önünde bulundurulduğunda kanımızca bu karar yerindedir.

Benzer bir diğer kararda⁷⁶ ise kat karşılığı inşaat sözleşmesine dayalı uyuşmazlık neticesinde Tüketici mahkemesi nezdinde açılan dava Tüketici mahkemesi tarafından görevsizlik sebebi ile reddedilmiş ve görevli olan mahkemenin Asliye hukuk mahkemesi olduğu belirtilmiştir. Yargıtay ise 6502 sayılı TKHK’de yer alan ‘*tüketici işlemi*’ kavramının tanımı ile anılan kanunun ilgili hükümlerine istinaden Tüketici mahkemesinin ilgili davada vermiş olduğu görevsizlik kararını bozma yönünde karar almıştır⁷⁷.

Bu kararda⁷⁸, kat karşılığı inşaat sözleşmesine dayalı bir uyuşmazlık neticesinde Tüketici Mahkemesi nezdinde açılan bir dava söz konusudur. Bu dava Tüketici Mahkemesi tarafından görevsizlik sebebi ile reddedilmiş ve görevli olan mahkemenin Asliye hukuk mahkemesi olduğu belirtilmiştir. Bu karar Yargıtay tarafından bozulmuştur. Nitekim dava konusu uyuşmazlığın bir tüketici işlemi olduğu açıktır. Ayrıca, önceki sayfalarda da belirtildiği üzere, bir uyuşmazlığın tüketici mahkemesinde görülmesi için; (i) tüketici işleminin taraflarından birinin tüketici olması, (ii) tüketici olmayan tarafın satıcı veya sağlayıcı olması ve (iii) uyuşmazlığın tüketici işleminden doğması gereklidir⁷⁹.

⁷⁵ Ebru Ceylan, “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamına Giren Tüketici Sözleşmeleriyle İlgili Değerlendirmeler”, **Legal Hukuk Dergisi**, C. 18, S. 210, 2020, s. 2489-2528, s. 2498.

⁷⁶ Yargıtay 14. H. D., 18.06.2018 T., E. 2016/14665, K. 2018/4563, erişim: www.sinerjimevzuat.com.tr, erişim tarihi: 19.05.2021.

⁷⁷ Yargıtay 14. H. D., 18.06.2018 T., E. 2016/14665, K. 2018/4563, erişim: www.sinerjimevzuat.com.tr, erişim tarihi: 19.05.2021.

⁷⁸ Yargıtay 14. H. D., 18.06.2018 T., E. 2016/14665, K. 2018/4563, erişim: www.sinerjimevzuat.com.tr, erişim tarihi: 19.05.2021.

⁷⁹ Ebru Ceylan, “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamına Giren Tüketici Sözleşmeleriyle İlgili Değerlendirmeler”, **Legal Hukuk Dergisi**, C. 18, S. 210, 2020, s. 2489-2528, s. 2498.

İlgili davada bu şartların tümü sağlanmıştır. Tüketici işleminin önceki sayfalarda bahsedilen özellikleri ve kapsamı da göz önünde bulundurulduğunda kanımızca bu karar isabetlidir.

2. Tüketici

TKHK'nin amaç, kapsam ve tanımlar kısmı olan birinci kısmında tüketici kavramının ne olduğu açıkça belirtilmiştir. Buna göre tüketici, ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi ifade eder.

Kanun koyucu bu tanım ile tüketici kavramını bir hayli geniş tutmuştur. 4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun (eTKHK) tüketici kavramını bir mal veya hizmeti özel amaçlarla satın alarak nihaî olarak kullanan veya tüketen gerçek veya tüzel kişi diye tanımlamıştır⁸⁰. Buna göre mülga kanun tüketici kavramını belirtirken amaç ve tüketme şartlarını unsur olarak belirtmesine karşılık TKHK'da ise kişinin tüketici sıfatına haiz olabilmesi için ticari ve mesleki amaçların olmaması şartı öngörülmüştür.

Dolayısıyla, TKHK eTKHK'ye göre tüketici kavramını daha geniş tutmuştur. Buradaki amaç zayıf ve güçsüz konumdaki tüketiciyi koruma altına almaktır. O halde, tüketici kavramı; ticari veya mesleki amaçlarla hareket etmeyen kişilere hukukun verdiği bir sıfat ve bu sıfatın sağladığı hukuki koruma olarak nitelendirilebilir⁸¹.

TKHK tüketiciyi tanımlarken yalnızca gerçek kişinin değil tüzel kişilerinde tüketici sıfatına sahip olabileceğini belirtmektedir. Ancak burada tüzel kişilerin hangi durumlar da tüketici sıfatına sahip olacağı tartışmalıdır⁸². Burada esas olan tüzel kişilerin mesleki veya ticari amaç saikiyle hareket edip etmediğine her olayda ayrı ayrı bakılarak tespit edilmesi gereklidir. Aksi halde Türk Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu'nun ağır şartlarına tabi tutulması TKHK'nin özüne ters düşmüş olacaktır. Nitekim Türk tüketici hukukunun temel kaynağı olan Avrupa Birliği (AB)

⁸⁰ Ebru Ceylan, "6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamına Giren Tüketici Sözleşmeleriyle İlgili Değerlendirmeler", **Legal Hukuk Dergisi**, C. 18, S. 210, 2020, s. 2489-2528, s. 2498.

⁸¹ İpek Yücer Aktürk, "Tüzelkişi Tacirin Tüketici Sıfatı", **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2016. C. 20, S. 2, s.103-128, s. 111.

⁸² Ebru Ceylan, "6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamına Giren Tüketici Sözleşmeleriyle İlgili Değerlendirmeler", **Legal Hukuk Dergisi**, C. 18, S. 210, 2020, s. 2489-2528, s. 2496.

Hukukunda da AB Parlamentosu ve AB Konseyi'nin 2008/48 CE Direktifinden farklı tüzel kişiler de tüketici olarak kabul edilmiştir⁸³.

TKHK tüketici tanımında bir topluluk ya da oluşumdan değil kişiden bahsetmiştir. Dolayısıyla tüketici sıfatına haiz olmanın ilk ve en önemli şartı kişi olmaktır. Kişiliği bulunmayan topluluk veya oluşumların her ne şart altında olursa olsun tüketici sıfatına sahip olamazlar.

Devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmelerinde ise tüketici, satıcı ve sağlayıcının sunmuş olduğu hizmet ve satmış olduğu maldan yararlanan gerçek ve tüzel kişiye denir. Bu sözleşme özelinde tüketici sıfatını almanın özel bir şartı bulunmamaktadır.

3. Girişimci (Satıcı/ Sağlayıcı)

TKHK'nin amaç, kapsam ve tanımlar kısmı olan birinci kısmında satıcı ve sağlayıcı kavramlarının ne anlama geldiği açıkça belirtilmiştir.

Buna göre, satıcı, kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla tüketiciye mal sunan ya da mal sunanın adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi ifade ederken sağlayıcı ise kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla tüketiciye hizmet sunan ya da hizmet sunanın adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi ifade etmektedir⁸⁴.

Kanun koyucu her iki kavramı da ayrı ayrı tanımlamıştır. Tanımlardan da açıkça anlaşılacağı üzere aralarındaki tek fark sağlayıcı tüketiciye hizmet sunarken satıcı ise bir mal sunmaktadır. Satıcı veya sağlayıcının olabilmenin en kritik özelliği ise amacın ticari veya mesleki amaçlara yönelmiş olması gerekmektedir.

Kanun koyucu hem tüzel kişilerin hem de gerçek kişilerin satıcı ve sağlayıcı olabileceğini açıkça belirtmiştir. Gerçek kişi kavramı hak ehliyetine sahip insanlar anlamına gelirken⁸⁵ kendilerine başlı başına kişilik tanınmış belli bir amaca yönelmiş kişi veya mal topluluklarına ise tüzel kişi denilmektedir⁸⁶. Nitekim devre tatil uzun süreli tatil hizmeti sözleşmelerinin düzenlendiği kanun maddelerinde tüketicinin karşısında konumlandırılmış olan taraf satıcı veya sağlayıcıdır.

⁸³ Ebru Ceylan, “Avrupa Birliği Hukukunda ve Türk Hukukunda Tüketici Kredileri –I “, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 79, 2008, s. 35-60, s. 35.

⁸⁴ TKHK m. 3/1-1, i.

⁸⁵ Mustafa Dural ve Tufan Öğüz, “Kişiler Hukuku”, İstanbul, Filiz Kitapevi, 2012, Bası 12, s. 7.

⁸⁶ Mustafa Dural ve Tufan Öğüz, “Kişiler Hukuku”, İstanbul, Filiz Kitapevi, 2012, Bası 12, s. 8.

Bu sözleşmelerde tüketicinin karşısında satıcı veya sağlayıcı olabileceği gibi tek bir kişi her iki sığfata da sahip olabilir. Nitekim TKHK m. 50/2'ye göre bu sözleşmeler tüketicıye şahsi hak tanıyabileceği gibi aynı hak da tanıyabilmektedir. Hal böyle iken, sözleşmeden kaynaklı aynı hakkı sunan taraf satıcı konumunda olabilmektedir. Bu nedenle kanun koyucunun tüketicinin karşısındaki kişiyi satıcı veya sağlayıcı olarak tanımlamış olması isabetlidir.

B. Sözleşmenin Süresi

6502 sayılı TKHK m. 50 ve DTY m. 4 ve m. 12'ye göre devre tatil sözleşmeleri ile uzun süreli tatil hizmeti sözleşmelerinin bir yıldan uzun bir süre için kurulması gerekmektedir.

Dolayısıyla, bu sözleşmeler bir yıldan uzun bir süreyi kapsayacak şekilde oluşturulmuş olmalıdır.

İlgili mevzuat hükümlerinde bahsedilen bir yıllık süre, asgari süre olma niteliğini taşıdığı için, sözleşmenin bir yıldan az süreli olacak şekilde düzenlenmiş olması durumunda bu sözleşmelerin TKHK kapsamında incelenmesi mümkün değildir.

TKHK bu sözleşmeler için asgari süre şartı koymuş olmakla birlikte bu hususta bir üst sınır belirtmemiştir. Dolayısıyla, bu sözleşmelerin süresiz şekilde yapılması da mümkündür. Ancak bu durum kötü niyetli satıcı/sağlayıcılar tarafından tüketicinin aleyhine sonuç doğuracak şekilde kullanılabilir. Nitekim ortalama insan ömrü göz önünde bulundurulduğunda bu durumun tüketiciler açısından çeşitli riskleri barındırdığını söyleyebiliriz. Dolayısıyla, bu sözleşmelere ilişkin süre sınırı hukuki düzlemde yeniden düzenlenmelidir.

C. Şekil ve İçerik Şartları

1. Genel Olarak

TKHK'de devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmelerinin şekli, aynı kanunda düzenlenmiş olan diğer bazı sözleşmelerin aksine, '*kanuni geçerlilik şartı olma anlamında*' açık bir şekilde düzenlenmiş değildir. Kanun koyucu bu sözleşmelerin geçerli sayılmasını birtakım şartlara bağlamıştır. Bu şartların düzenlenmesindeki temel amaç kuşkusuz tüketicinin korunmasıdır.

Devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmelerine ilişkin şekil şartları temel olarak 6502 sayılı TKHK ile DTY’de düzenlenmiştir. Söz konusu sözleşmeler, bahsi geçen mevzuatta yer almakta olan şekil şartlarını içermelidir.

Bu bağlamda, 6502 sayılı TKHK ve Ticaret Bakanlığı tarafında DTY’ye göre devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri;

(i) yazılı olması,

(iii) sağlayıcı tarafından bir ön bilgilendirme formunun sunulmasının zorunlu olması,

(iv) tarih ve imza bulundurması,

(v) sorumsuzluk kaydının bulunması

hususlarının tümünü barındırmalıdır. Aksi takdirde geçersiz sayılırlar.

2. Şekil Şartı

6502 sayılı TKHK ve DTY uyarınca, tüketici ile girişimci arasında düzenlenmek suretiyle vücut bulan devre tatil sözleşmeleri ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri nitelikli yazılı şekil şartına tabidir. Çünkü bu sözleşmeler niteliği ilgili mevzuatta belirtilen şekil şartlarına uygun olmak üzere yazılı şekilde gerçekleştirilmiş olmak zorundadır⁸⁷.

Sonuç itibariyle, yazılı şekilde gerçekleştirilmeyen uzun süreli tatil sözleşmeleri ile devre tatil sözleşmeleri geçerli sayılmayacaktır. Bu sebeple yazılılık şartına uymayan sözleşmeler tüketici açısından herhangi bir hüküm ve sonuç da meydana getirmeyecektir. Uzun süreli tatil sözleşmeleri ile devre tatil sözleşmelerinde nitelikli yazılı şekil şartının mevcudiyetinin amacı şüphesiz ki bu sözleşmelerin tarafı olan tüketicinin korunmasıdır.

3. Ön bilgilendirme

6502 Sayılı Kanun m. 50/4 gereğince, “*Devre tatil sözleşmeleri, uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri, değişim sözleşmeleri ve satıcı veya sağlayıcının devre tatil veya uzun süreli tatil hizmetinin alınıp satılması hususunda tüketiciye yardımcı olduğu yeniden satış sözleşmelerinin kurulmasından en az bir gün önce, Bakanlıkça⁸⁸ belirlenen hususları içeren ön bilgilendirme formunun tüketiciye verilmesi zorunludur.*”

⁸⁷ TKHK m. 50/5; DTY m. 6.

⁸⁸ T.C. Ticaret Bakanlığı.

İlgili sözleşmenin kurulmasından en az bir gün önce satıcı/sağlayıcı tarafından tüketiciye yazılı olarak yahut kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla ön bilgilendirme formu verilmesi zorunludur.⁸⁹ Anlaşıldığı üzere, yazılı sözleşme; satıcı/sağlayıcının tüketiciye usulüne uygun biçimde yapması öngörülen ön bilgilendirmeden sonra bir tam gün geçmedikçe akdedilemez.

Ön bilgilendirme formunun şekil şartı ve zorunlu unsurları, Ticaret Bakanlığı tarafından çıkarılan DTY m. 5'te düzenlenmiştir. Buna göre; ön bilgilendirme formu, en az on iki punto büyüklüğünde yazı ile yazılmış, anlaşılabilir bir dilde, açık, sade ve okunabilir şekilde düzenlenmiş olmalıdır.

Tüketiciye bu formun verilmesindeki amaç tüketicinin tam ve kesin olarak yapacağı işlem ve sahip olduğu haklar hakkında bilgi sahibi olmasıdır. Ön bilgilendirme formunda yer alan bilgiler tüketicinin korunmasına yönelik yeteri kadar önemli ve detaylı bilgileri içerisinde barındırmaktadır. Kanun koyucu usulle amacına ulaşmıştır.

4. Tarih ve imza unsuru

Bu sözleşmelerde satıcı/sağlayıcı, tüketicinin kendi el yazısıyla sözleşme tarihini yazmasını ve de sözleşmeyi imzalamasını sağlamakla yükümlüdür. Fakat mesafeli satış yöntemiyle kurulan sözleşmeler bu hükümden müstesnadır.

5. Sorumsuzluk kaydı

Sorumsuzluk kaydı, sözleşmenin ihlalden doğan, taraflar arasında açık veya örtülü olarak yapılan ve ileride doğması muhtemel bir tazminat isteminin oluşmasına tamamen veya kısmen engel olan hukuki işlemdir⁹⁰. Devre Tatil ve Uzun Süreli Tatil Hizmeti Sözleşmeleri Yönetmeliği'nin '*sorumsuzluk kaydı*' başlıklı kısmında belirtildiği üzere "*Sözleşme metninde veya müstakil herhangi bir belgede yer alan ve tüketicinin bu Yönetmelikten kaynaklanan haklarını kullanmaktan feragat ettiğine veya satıcı veya sağlayıcının yükümlülüklerini sınırladığına ya da ortadan kaldırdığına dair kayıtlar geçersizdir*" hükmü ile sorumsuzluk kaydı unsuru düzenlenmiştir.

⁸⁹ DTY, m. 5.

⁹⁰ Numan Tekelioğlu, "Sorumsuzluk Anlaşmalarına İlişkin Bir Yargıtay Kararı İncelemesi", **Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 6, S.1-2, 2016, s.1-34, s. 4.

Dolayısıyla, bu sözleşmelerde ve de bu sözleşmelere ek olarak kurulan diğer sözleşmelerde tüketicinin mevzuattan kaynaklanan haklarından feragat ettiğine ilişkin beyanlar/taahhütler tüketiciyi bağlamaz. Örneğin; tüketicinin cayma hakkını kullanmaktan feragat etmesi karşılığında tüketiciye ek hizmet sunulmasına ilişkin herhangi bir sözleşme hükmü veya sözleşme geçersiz sayılacaktır.

6. Diğer zorunlu Şekil Şartları

DTY m. 5'te yazılı sözleşmede bulunması öngörülen diğer zorunlu unsurlar da belirtilmiştir. İlgili hüküm uyarınca, ön bilgilendirme formunda yer alacak olan bilgilerin ilaveten, tüketicinin ad ve soyadı, iletişim bilgileri, açık adresi, tarafların sözleşmeyi imzaladığı yer ile sözleşmenin imzalandığı tarih bilgilerinin sözleşmede yer almazı zorunludur. Ayrıca, taraflar arasında akdedilen sözleşmenin bir nüshasının tüketiciye verilmesi de zorunludur. İlgili sözleşmenin bir nüshasının tüketiciye teslim edildiği hususunu ispatla mükellef olan taraf satıcı/sağlayıcıdır⁹¹.

7. Şekle Aykırılığın Hukuki Sonuçları

Devre tatil ve uzun süreli tatil hizmetlerinden doğan sözleşmelerinden doğan tatil haklarının mevzuatta öngörülen şekle aykırı olmasına ilişkin hukuki sonuçlar DTY'de düzenlenmiştir. Söz konusu yönetmelikteki m. 10 gereğince aynı yönetmeliğin altıncı maddesine aykırı olarak düzenlenmiş olan bir sözleşme söz konusu olduğunda, tüketici on dört günlük cayma hakkı süresi ile bağlı olmayacaktır. Şekle aykırılık sebebi ile cayma hakkı süresinin sona erdiği tarihten itibaren üzere bir yıl süre ile uzayacaktır. Bu bir yıllık süre içerisinde söz konusu şekle aykırılık düzeltilmezse, 14 günlük süre ilgili şekle aykırılığın yerine getirildiği tarih itibariyle işlemeye başlayacaktır⁹².

8. Ön Ödemeli Devre Tatil Sözleşmeleri

Ön ödemeli satış usulüyle düzenlenen devre tatil sözleşmeleri söz konusu olduğunda, devre tatil hakkının sahibi konumunda bulunan tüketici, satış bedelini peşin ya da taksitle öder. Ancak, devre tatil sözleşmesine konu olan tatil yeri/taşınmaz, ödemelerin gerçekleştirilmesinden sonra tüketicinin kullanımına sunulur.

⁹¹ DTY, m. 5, f. 6.

⁹² DTY, m. 10, f. 2.

Dolayısıyla, bu tür sözleşmeler henüz ilgili taşınmaz mevcut değilken yani ortada yokken yapılır ve bu durum TKHK'ye aykırı değildir. Uygulamada, bu şekilde yapılan sözleşmeler sonunda satıcı/sağlayıcı belli düzeyde sermaye elde eder ve bu sermaye ile taşınmazların inşaatını tamamlanarak bunları tüketicilerin yararlanmasına sunar. Ancak bazen teslim ilişkisi hususlarda çeşitli problemler yaşanmaktadır. Bu durumlarda gecikmiş ifa hali ortaya çıkmaktadır.

Gecikmiş ifa durumunda, taşınmazların tamamlanarak tatil hakkı sahiplerinin yararlanmasına hazır hâle getirilmesine anlamında olan edim geciktirilmiştir. Bu edim satın sözleşmesine dâhil olan bir unsur olarak değerlendirilerek bu edimin ifasının gecikilmesi durumunda, satıcının temerrüdüne ilişkin kurallar da uygulanabilmektedir.

Bu durumda, yani ilgili taşınmazın zamanında teslim edilmemiş olması durumunda fesih hakkını kullanmak istemeyen tüketici, gecikme sebebi ile tatil hizmetinden yararlanamadığı gün nispetinde tazminat isteme hakkına sahip olmalıdır. Bu sözleşmelerde ilgili taşınmazın zamanında bitiril(e)memesi durumlarına karşı herhangi bir ceza koşulu şart düşülmüşse, tüketicinin uğramış olduğu zarardan bağımsız olarak bu cezanın da ödenmesi istenebilmelidir (TBK m. 179/II, m. 180/I). Konuyla ilgili olarak Yargıtay 14. Hukuk Dairesi'nin 2016/17076 E., 2020/5660 K. no'lu kararının⁹³ incelenmesinde yarar vardır. Nitekim söz konusu kararda davacı tarafın '*gayrimenkul satış sözleşmesi*' başlıklı sözleşmenin imzalanması suretiyle bedelini ödeyerek satın aldığı gayrimenkulden yararlanamaması engellenmiş, davalı tarafın (tüketicinin) satın aldığı gayrimenkul kendi tasarrufuna bırakılmamıştır. Davacı vekili ise müvekkili (tüketici) adına kurulan kat irtifakının iptali ile davalı adına tescilli ve davalıya ödenen bedelin iadesini talep etmek suretiyle dava yoluna gitmiştir.

Söz konusu kararda⁹⁴ Yargıtay TKHK m.3'teki tüketici ve tüketici işlemi kavramlarının tanımlarına atıfta bulunmuş, 28.05.2014 tarihinde yürürlüğe giren 6502 Sayılı TKHK'nin her türlü tüketici işlemi ile tüketiciye yönelik uygulamaları kapsadığını belirtmiş ve de konut satış sözleşmeleriyle devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmelerinin de kanun kapsamına alındığını belirterek dava konusu olan gayrimenkul satış sözleşmesini bahsi geçen kanun kapsamında değerlendirmiştir.

⁹³ Yargıtay, 14. H. D., 30.09.2020 T., E. 2016/17076, K. 2020/5660, erişim: www.sinerjimevzuat.com.tr, erişim tarihi: 18.05.2021.

⁹⁴ Yargıtay, 14. H. D., 30.09.2020 T., E. 2016/17076, K. 2020/5660, erişim: www.sinerjimevzuat.com.tr, erişim tarihi: 18.05.2021.

9. Haksız Şartlar

6502 Sayılı TKHK m.5 tüketici sözleşmelerinde haksız şartları düzenlemektedir. TKHK'ye dayanak yapılan '*Tüketici Sözleşmelerindeki Haksız Şartlar Hakkında Yönetmelik*'te ise haksız şart meselesi daha detaylı olarak ele alınmıştır. TKHK m.5/1'e göre, haksız şart; tüketiciyle müzakere edilmeksizin sözleşmeye koyulan ve tarafların sözleşmeden doğan hak ve yükümlülüklerinde dürüstlük kuralına aykırı olacak şekilde tüketici aleyhine dengesizliğe sebep olan sözleşme şartlarıdır⁹⁵ Dolayısıyla, bir şartın haksız olarak kabul edilebilmesi; (i) haksız olduğu ifade edilen şartın tüketici ile '*müzakere edilmeksizin sözleşmeye dahil edilmiş olması*', (ii) sözleşme kapsamında taraflara yüklenen sorumluluklar ile haklarda '*dürüstlük kuralına*' muhalif bir karakterde olması ve tüketici aleyhine durum yaratıyor olması gerekmektedir. Aynı maddede yer alan diğer bir önemli hüküm ise haksız şartın varlığında sözleşme maddelerinin müzakere edildiğinin ispat yükünün sözleşmeyi düzenleyen tarafa ait olmasıdır⁹⁶. Bu bağlamda, örneğin, taksitli mübadelede, taksitlerden birinin ödenmesinde gecikme yaşanması halinde bakiye taksitlerin tamamının ödenmesine ilişkin bir hüküm haksız şart sayılır⁹⁷.

4077 sayılı eTKHK'nin 4822 sayılı Kanun ile getirilmiş olan m.6 hükmünde ve bu Kanuna dayanarak çıkartılan '*Tüketici Sözleşmelerinde Haksız Şartlar Hakkında Yönetmelik*'te haksız şartlar bir liste halinde ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Bu şartlar ile tazminat sorumluluğunun sınırlandırılması, sözleşmenin ifası, sona erdirilmesi veya tek taraflı değiştirilmesi ile ilgili veya sözleşmenin taraflarının yükümlülüklerini kısıtlar niteliktedir. Bu gelişme ile Türk hukukunda haksız şartlara karşı koruma sağlanması anlamında önemli bir adım atılmıştır.⁹⁸

TKHK m.6 hükmü gereği, bir şartın *haksız şart* olarak değerlendirilebilmesi için TBK m.20 hükmünden farklı olarak, *ileride çok sayıda benzer sözleşmede kullanmak* amacıyla hazırlanması gerekmemektedir. Dolayısıyla, işlem koşulları ileride çok

⁹⁵ TKHK, m. 5, f. 1.

⁹⁶ Tüketici Sözleşmelerindeki Haksız Şartlar Hakkında Yönetmelik, m. 5.

⁹⁷ İbrahim Kara, "**Tüketici Hukuku**", Ankara, 2021, Yetkin Yayınları, s. 186.

⁹⁸ Ebru Ceylan, "Genel İşlem Koşulları", **Borçlar Kanunu Genel Hükümler Konferansı-1- Prof. Dr. İsmet Sungurbey'e Armağan**, İstanbul Barosu, 2012, ss. 172-188, s. 183.

sayıda sözleşme için uygulanmak amacı ile hazırlanmış olsa dahi TBK m. 20-25 hükümleri tüketici sözleşmelerine uygulanır⁹⁹.

TKHK m.5/2'ye göre ise tüketici sözleşmelerindeki haksız şartlar kesin olarak hükümsüzdür. Sözleşmenin haksız şartlar sayılmayan hükümleri geçerlidir. Böylece, sözleşmeyi düzenleyen, haksız şartlar olmasaydı diğer hükümlerle sözleşmeyi yapmayacak olduğunu ileri süremez¹⁰⁰. Bu hüküm ile tüketici lehine etkin bir koruma mekanizması tesis edilmiştir.

TKHK m.5/4'e göre ise yazılı sözleşmede tüketicinin anlayabileceği biçimde açık ve anlaşılır bir dil kullanılmamış ise sözleşmede yer alan bir hükmün açık ve anlaşılır olmaması halinde veya birden çok anlama gelmesi durumunda; bu hüküm, tüketicinin lehine yorumlanır¹⁰¹. Bu hükümle ise satıcı/sağlayıcının sözleşmenin anlatım biçimindeki hileler ile tüketici aleyhine haksız şekilde avantaj elde etmesinin önüne geçilmesi hedeflenmiştir.

⁹⁹ Ebru Ceylan, "Genel İşlem Koşulları", **Borçlar Kanunu Genel Hükümler Konferansı-1- Prof. Dr. İsmet Sungurbey'e Armağan**, İstanbul Barosu, 2012, ss. 172-188 s. 183.

¹⁰⁰ TKHK, m. 5, f. 2.

¹⁰¹ TKHK, m. 5, f. 4.

VII. DEVRE TATİL VE UZUN SÜRELİ TATİL HİZMETİ SÖZLEŞMELERİNDE TARAFLARIN HAKLARI VE BORÇLARI

Devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmelerinde tüketicinin diğer bir ifadeyle tatil hakkı sahibinin yararlanma, bilgi alma, değişim, sözleşmeyi devredebilme, cayma gibi hakları mevcuttur. Diğer taraftan, tatil hakkı sahibinin borçları ise sözleşme bedelini ödeme borcu, tatil hakkına uygun kullanma borcudur.

Satıcı veya sağlayıcının hakları tatil bedelini tahsil etme hakkı ile tatil hakkı sahibinden özenli davranılmasını isteme hakkı iken borçları ise bilgilendirme (aydınlatma) borcu, tatil hakkının gereği gibi yerine getirme borcu, sağlayıcının reklam açıklamalarından sorumlu olması ve sır saklama ile tüketicinin korunması hususlarını ihtiva eder.

A. Tüketicinin Hakları

1. Tatil Hakkı

Bu sözleşmeler tüketiciye bir taşınmazda tatil yapma hakkı tanır. Bu tür sözleşmeler sözleşmeye konu taşınmaz henüz ortada yokken dahi yapılabilir, yapılmaktadır. Bu durum hukuka aykırı değildir.¹⁰² Ancak bu durumlarda ilgili taşınmazın süresi içinde tamamlanarak, tüketicinin sözleşmede taahhüt edilen ve belirlenen süre ve dönemler içerisinde ilgili taşınmazdan yararlanmasının sağlanması gerekir.

Devre tatil sözleşmelerinde ilgili taşınmazın sözleşmede düzenlenmiş olduğu şekliyle tamamlanarak tüketiciye teslimi, bu sözleşmenin edimidir. Bu edimin ifasında gecikme olması durumunda ise satıcı/sağlayıcının temerrüdüne ilişkin hükümler uygulanabilir. Bu durumda, tüketici fesih hakkını da kullanabilir. Bununla birlikte, söz konusu durumlarda eğer tüketici fesih hakkını kullanmayı tercih etmez ise, mahrum kaldığı tatil hakkına ilişkin gecikme tazminatı talebinde bulunma hakkına sahip olmalıdır.¹⁰³

¹⁰² TKHK m. 50.

¹⁰³ Remzi Demir, "Devre Tatil Sözleşmesi", **Terazi Aylık Hukuk Dergisi Tüketici Hukuku Özel Sayısı**, 2014, C. 9, S. 89, s. 88-96, s. 92.

2. Yararlanma Hakkı

Tüketici, devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri neticesinde elde edilen tatil hakkından elverişli bir şekilde yararlanma hakkına sahiptir. Tüketicinin ilgili taşınmazdan uygun şekilde yararlanabilmesinin ön şartı ise satıcı/sağlayıcının ilgili taşınmazı sözleşmede yer aldığı biçimde teslim etmesidir.

Devre tatil sözleşmeleri ile uzun süreli tatil hizmet sözleşmeleri nitelikleri itibariyle tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmeler olduğu için bu sözleşmelerde bir tarafın borç (edimde bulunma) yükümlülüğü karşı tarafın hakkı anlamına gelmektedir. Bu sebeple, satıcı/sağlayıcının ilgili taşınmazı sözleşme hükümlerine uygun olarak zamanında hazır bulundur(a)madığı durumlarda, tüketicinin hakkı zedelenmiş olur. Satıcı/sağlayıcının sözleşmeden doğan borçlarını yerine getiremediği hallerde ise tüketicinin satıcı/sağlayıcıdan sözleşmeye konu taşınmazın kendisine kullanıma elverişli olacak şekilde teslimini talep etme hakkı bulunmaktadır.

3. Taşınmazın Yararlanmaya Elverişli Biçimde Teslim Edilmesini Talep Etme Hakkı

Tüketicinin bu tür sözleşmelerdeki diğer en temel haklarından biri de sözleşme konusu taşınmazların yararlanmaya elverişli/uygun biçimde teslim edilmesini talep etme ve de sözleşmede öngörülen süre boyunca bu taşınmazlardan yararlanma hakkıdır.

Tüketici, sözleşmede öngörülmüş olan dönemlerde ilgili taşınmazdan dilediği şekilde faydalanabilme onlar dilediği gibi kullanabilme hakkına sahip olmalıdır. Bu hak herhangi bir şekil ve surette kısıtlanmamalıdır. Bu hakkın kullanılmasına ilişkin olarak tüketiciye herhangi bir şekilde engel teşkil edecek eylemlerde bulunulmamalıdır.

Satıcı/sağlayıcı da ilgili taşınmazı tüketicinin kullanımına zamanında ve uygun şekilde hazır bulundurmalıdır. Satıcı/sağlayıcı ilgili taşınmazı tüketicinin kullanımına belirtildiği şekilde hazır bulundur(a)mazsa, tüketici, satıcı/sağlayıcıdan ilgili taşınmazın uygun bir şekilde kullanıma hazır bulundurulmasını talep etme hakkına sahiptir.

Bu gibi hususlarda da çıkabilecek uyuşmazlıkla, kira sözleşmesi hükümlerinin kıyasen uygulanması sureti ile göre çözüme kavuşturulur. Örneğin, satıcı/sağlayıcının sözleşme konusu taşınmazın teslimine ilişkin hususlara aykırı

davranışları bulunması durumunda, borçlu temerrüdüne ilişkin hükümlerin uygulanması gerekmektedir.

Satıcı/sağlayıcının teslim borcuna ilişkin edimin zamanı geldiği hâlde bu edimin hiçbir şekilde yerine getirilmemesi durumunda tüketici, sözleşmeye aykırılık hükümleri uyarınca¹⁰⁴ satıcı/sağlayıcıya başvurarak bu edimin yerine getirilmesini talep etme hakkına sahip olacaktır. Eğer, satıcı/sağlayıcı, sözleşmede yer alan taşınmazın teslimini tüketicinin ondan yararlanmasına elverişli olacak bir şekilde yerine getir(e)memiş ise ve eğer kullanıma elverişsizlik durumu ciddi ölçüde ise; tüketici, dilerse ilgili taşınmazı teslim alıp ayıp ile ilgili sorumluluk hükümlerine¹⁰⁵ başvurabilir, dilerse de bu taşınmazı teslim almayıp borçlunun temerrüdü hükümlerine¹⁰⁶ ilişkin yasal eylemlerde bulunabilir.

4. Bilgi alma hakkı

Tüketicinin devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmelerinde bilgi edinmesi en temel haklarından biridir. DTY m. 5 gereği satıcı/sağlayıcının bu sözleşmelerin kurulmasından en az bir gün önce tüketicilere ilgili mevzuatta yer alan şekillerdeki ön bilgilendirme formu vermesi zorunludur.

İlgili Yönetmelik gereği girişimcinin “... *hediye tatil, kampanya, ücretsiz yemek ve gezi gibi isimler altında satışı özendirici yöntemler kullanarak tüketiciye bir davette bulunması halinde, bu davetin içeriği ve ticari amacının tanıtım faaliyetinden önce...*” tüketiciyi bilgilendirmesi zorunludur. Bu hükümler gereği zorunlu olan bilgilendirmelerin yapıldığına ilişkin ispat yükü satıcı/ sağlayıcıya aittir.¹⁰⁷

5. Değişim hakkı

Devre tatil hakkı sahiplerinin, bu haklarını aynı şartlarda veya ek birtakım yükümlülükler dahilinde ulusal veya uluslararası farklı bölgelerde geçirme hakkına ‘*tatil değişimi isteme hakkı*’ denir. Tatil değişimi isteme hakkı çerçevesinde gerçekleştirilen sözleşmelere ise ‘*değişim sözleşmeleri*’ denir.

Satıcı/sağlayıcı ile tüketici arasında akdedilen bir sözleşmeyle, tatil hakkı sahibinin kendi yararlanma dönem ve süresi dahilinde yurt içindeki veya yurt dışındaki değişik tesislerden yararlanmasının sağlanması mümkündür.

¹⁰⁴ TBK m. 123- 126.

¹⁰⁵ TBK m. 304 vd.

¹⁰⁶ TBK m. 123-126.

¹⁰⁷ DTY, m. 6, f. 4.

Devre tatil sözleşmesine dayalı değişim hakkı; aynı satıcı veya sağlayıcıya ait taşınmazlarda olabileceği gibi, söz konusu satıcı veya sağlayıcının anlaşma yolu ile değişim hakkını elde ettiği başka kişilere ait taşınmazlar bakımından da mümkün olabilir.

6. Sözleşmeyi devredebilme hakkı

Devre tatil sözleşmeleri ile uzun süreli tatil hizmeti sözleşmelerinin, kısa süreli tatil hizmetlerine yönelik olan tatil hizmeti sözleşmelerine nazaran popülaritesini kaybetmeye başlaması neticesinde, devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmelerine ilişkin yeniden satış uygulamaları doğmuştur.

Bu uygulama en basit tabirle, tüketicinin taraf olduğu devre tatil ve uzun süreli tatil sözleşmelerinden kaynaklanan tatil hakkını başka bir kişiye devredebilmesidir. Buna ‘yeniden satış hakkı’ da denir ve bu hak yeniden satış sözleşmeleri ile sağlanır¹⁰⁸.

DTY’ye göre yeniden satış sözleşmeleri; satıcı/sağlayıcının, devre tatil ya da uzun süreli tatil hizmetlerinin alım-satımı durumunda tüketiciye yardım ettiği sözleşmeler anlamındadır.¹⁰⁹ Bu noktada, satıcı/sağlayıcının aynı zamanda yeniden satış sözleşmeleri söz konusu olduğu hallerde tüketicinin tatil hakkını devretmesine yardımcı olduğu ve bu devir işlemlerine aracılık ettiği sonuçlarına da ulaşılmaktadır.

7. Dönme Hakkı

6502 sayılı TKHK m.50 ve DTY m.14’te tüketiciye tanınmış bir hak olan ‘dönme hakkı’ uyarınca tüketici, ön ödemeli devre tatil sözleşmeleri hükümlerince belirlenmiş olan devir ve/veya teslim tarihine kadar herhangi bir gerekçe göstermeksizin sözleşmeden dönme hakkına sahiptir. Dönme hakkı, cayma hakkının bir türü olarak nitelendirilebilir.¹¹⁰

TKHK m.50 ve DTY m.14 uyarınca devre tatil sözleşmesinin ön ödemeli satışı söz konusu olduğunda eğer tüketici dönme hakkını kullanırsa, satıcı/sağlayıcı da sözleşmede yer alan bedel üzerinden tazminat talep etme hakkına sahip olur. Nitekim tüketicinin sözleşmeden dönme hakkını kullanması durumunda satıcı/sağlayıcı, devre tatil sözleşmesine konu bedelin en fazla yüzde ikisine kadar tazminat talep etme hakkına sahip olacaktır. Ancak, satıcı/sağlayıcının söz konusu tazminat talep etme

¹⁰⁸ DTY m. 9, f. 5.

¹⁰⁹ DTY m. 4, f. 1.

¹¹⁰ Mustafa Alper Gümüş, “**Borçlar Hukuku Özel Hükümler Kısa Ders Kitabı (Özel Hükümler)**”, İstanbul, Filiz Kitabevi, 2019.

hakkını elde edebilmesi, yükümlülüklerini eksiksiz şekilde yerine getirmiş olmasına bağlıdır.

8. Cayma hakkı

6502 sayılı TKHK'nin yürürlüğe girmesiyle birlikte, tüketicinin korunmasına ilişkin eski 4077 sayılı TKHK'nin eksikliklerinin/yetersizliklerinin giderilmesi amaçlanmıştır. Böylece, yeni kanunla birlikte, tüketici yararına olmak üzere yeni birtakım korumalar ve tedbirler getirilmiştir. Cayma hakkı ve bu hakka bağlı olarak getirilen ön ödeme yasağı ve cayma süresinin uzatılması söz konusu koruma ve tedbirlerden bazılarıdır.

TKHK m.50/6 ile tatil amaçlı sözleşmelerde tüketiciye cayma hakkı getirilmiştir.¹¹¹ DTY m. 8 gereğince, "... Tüketici, bu Yönetmelik kapsamında düzenlenen sözleşmelerin kurulmasından itibaren on dört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin cayma hakkına sahiptir..." Cayma hakkının kullanılması, bu hakkın kullanıldığına dair bildirim karşı tarafa bildirilmesi ile gerçekleşir.

Konuyla ilgili olarak Yargıtay 14. Hukuk Dairesi'nin 2018/13-544 E. 2018/1421 K. no'lu kararının¹¹² incelenmesi isabetlidir. Söz konusu kararda cayma hakkının zamanında kullanılıp kullanılmadığına ilişkin bir uyuşmazlığın temel teşkil ettiği bir davaya ilişkin mahkeme kararının değerlendirilmesi söz konusudur. Yargıtay, bu kararda, davacı konumunda olan tüketicinin sözleşme konusu olan tesise hiç gitmemiş ve tatil hakkını kullanmamış olması hasebiyle; ilgili devre tatil sözleşmesinin imzalanmış olmasına rağmen cayma hakkı süresinin askıda kaldığı yönünde değerlendirme yapmıştır.

Cayma hakkının kullanılmasına ilişkin bildirim DTY'de belirtilen şartlara uygun olarak gerçekleşmesi gerekir. Bu bildirim cayma formu vasıtası ile gerçekleştirilir. Cayma formunun ise sözleşmenin kurulduğu anda DTY'de belirtilen şartlara uygun olarak satıcı/sağlayıcı tarafından tüketiciye verilmiş olması zorunludur. Tüketici, cayma hakkını kullanmaya karar verdiği durumlarda DTY Ek-6'da yer alan örnek cayma formunu kullanmak zorunda değildir. Bunun yerine, cayma kararını bildiren herhangi bir açık beyanda da bulunabilir.

¹¹¹ Yılmaz Aslan, "6502 Sayılı Kanun'a Göre Tüketici Hukuku", Ankara, Ekin Basın Yayın Dağıtım, 2015, s. 619.

¹¹² Yargıtay 14. H. D., 04.10.2018 T., E. 2018/13-544, K. 2018/1421, www.sinerjimevzuat.com.tr, erişim tarihi: 22.05.2021.

DTY m. 10 gereğince aynı Yönetmeliğin altıncı maddesine aykırı olarak düzenlenmiş olan bir sözleşme söz konusu olduğunda, tüketici on dört günlük cayma hakkı süresi ile bağlı olmayacaktır. Şekle aykırılık sebebi ile cayma hakkı süresinin sona erdiği tarihten itibaren üzere bir yıl süre ile uzayacaktır¹¹³.

B. Tatil Hakkı Sahibinin Borçları

1. Sözleşme bedelini ödeme borcu

Tüketicinin tatil bedelini satıcı/sağlayıcıya ödemesi devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmesinde tüketicinin en temel yükümlülüğüdür. Burada bahsedilen bedel ilgili sözleşmede kararlaştırılan bedeldir. Bu bedel sözleşme özgürlüğü çerçevesinde ilgili sözleşmenin taraflarınca belirlenir. Sözleşme dâhilinde, bu bedelin peşin ya da taksitle ödeneceği kararlaştırılabilir. Bedelin ödenmesinin gecikmesi ya da hiç ödenmemesi durumunda satıcı/sağlayıcı kanuni süreci başlatabilir.

2. Tatil hakkına uygun kullanma borcu

Devre tatil ve uzun süreli tatil hakkı sahibi tüketiciler, sözleşmeye konu olan tatil yeri veya tesisini tatil hakkı dışında herhangi bir amaç doğrultusunda kullanmamakla, her daim, toplu yaşamın gerekleri çerçevesinde diğer devre tatil hakkı sahibi olan tüketicileri de düşünerek hareket etmek ve tatil hakkından, tesise/taşınmaza zarar verici davranışlarda bulunmaksızın yararlanmakla; yasadın, Yönetmelikten ve de satıcı/sağlayıcı ile aralarında oluşturmuş oldukları anlaşma(lar)dan kaynaklanan yükümlülüklerini dürüstlük ilkesi çerçevesinde yerine getirmekle yükümlüdür¹¹⁴.

3. Dönem Sonunda Tatile Konu Yeri Boşaltma Yükümlülüğü

Devre tatil ve uzun süreli tatil sözleşmelerinde tüketici, sözleşmede öngörülen süre ile sınırlı olmak üzere tatil hakkına sahiptir. Devre tatil sözleşmelerinde tüketici, sözleşmede belirlenmiş olan dönemin sonunda tatil hakkından yararlandığı yeri, ilgili dönemin sona ermesiyle birlikte sözleşme hükümleri doğrultusunda boşaltmak ve bir sonraki hak sahibine teslim etmekle mükelleftir. Uzun süreli tatil hizmetlerinde de

¹¹³ DTY, m. 10.

¹¹⁴ Burcu Yağcıoğlu, “Periyodik süreli Tatil Sözleşmeleri”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 16, S. 1, 2014, s. 193-250, s. 230.

benzer şekilde tatil hakkı için sözleşmede öngörülen süre bittiğinde tüketici tesisten ayrılmak durumundadır.

C. Satıcı Veya Sağlayıcının Hakları

1. Tatil bedelini tahsil etme hakkı

Devre tatil sözleşmeleri ile uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri tam iki tarafa borç yükleyen sözleşme niteliğindedir¹¹⁵. Dolayısıyla, bu tür sözleşmelerin tarafların birbirlerine karşı asli birtakım edimleri mevcuttur ve bunların yerine getirilmesi mecburidir. Bu sebeple, bir tarafın hakları, diğer tarafın borçlarını belirler niteliktedir.

Devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleriyle tatil hakkı elde eden tüketicinin en temel yükümlülüğü sözleşmede belirlenmiş bulunan tatil bedelini ödemektir. Sözleşmelerde belirlenmiş olan bedelin ödenmesinin gecikmesi ya da hiç ödenmemesi durumunda satıcı/sağlayıcı tüketiciyi uyarabilir. Bedelin uyarıya rağmen ödenmemesi halinde ise TBK'da yer alan temerrüt hükümleri uygulanır.

2. Tatil hakkı sahibinden özenli davranılmasını isteme hakkı

Tüketiciler, sözleşmeye konu tatil yerinden tatil hakkı dışında herhangi bir amaç doğrultusunda faydalanma yoluna gitmemekle, tatil hakkından ilgili tesise zarar verici davranışlarda bulunmaksızın yararlanmakla, her türlü yükümlülüklerini dürüstlük ilkesi çerçevesinde yerine getirmekle yükümlüdür. Bunlara aykırı davranışlar durumunda satıcı/sağlayıcı tatil hakkı sahibinden özenli davranmasını talep edebilir.

D. Satıcı Veya Sağlayıcının Borçları

1. Bilgilendirme (aydınlatma) borcu

Devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmelerinde TKHK m.50 gereği doğrultusunda tüketicinin belli durumlarda satıcı/sağlayıcı tarafından bilgilendirilmesi zorunludur¹¹⁶:

¹¹⁵ Burcu Yağcıoğlu, "Periyodik süreli Tatil Sözleşmeleri", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 16, S. 1, 2014, s. 193-250, s. 232.

¹¹⁶ THKH m. 50.

- (i) Davette bulunacak olan satıcı/sağlayıcının, davetin içeriği ile amacı konusunda tüketiciyi bilgilendirmesi,
- (ii) Sözleşmenin daha ağır herhangi bir şekil şartı içermediği durumlarda, mesafeli veya nitelikli yazılı şekle uygun olarak düzenlenmesi,
- (iii) Sözleşmelerde bulunması zorunlu olan içeriğin sözleşme kapsamına dahil edilmesi,
- (iv) Sözleşmenin kurulmasından en az bir gün önce, DTY kapsamında kurulacak olan sözleşmelerde satıcı/sağlayıcı tarafından tüketiciye ön bilgilendirme yapılması,
- (v) Sözleşmenin bir nüshasının ve diğer ilgili belgelerin tüketiciye teslim edilmesi.

Tüketicinin devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmelerinde bilgilendirilmesi girişimcinin en temel görev ve yükümlülüklerindedir. DTY m. 5 uyarınca satıcı/sağlayıcının bu sözleşmelerin kurulmasından en az bir gün önce tüketicilere ilgili mevzuatta yer alan şekillerdeki ön bilgilendirme formu vermesi zorunludur. Ön bilgilendirme formu tüketicinin yapacağı işlemi detaylı bir şekilde anlatan tüketiciyi bilgilendiren formdur. Bu husus detaylı bir biçimde düzenlenmiş olduğundan kanun koyucu tüketiciyi koruma amacına ulaşmıştır.

TKHK m.50/4'e göre de aşağıdaki sözleşmelerin kurulmasından en az bir gün önce ön bilgilendirme formu verilmelidir. Bu form, bakanlıkça belirlenen hususları da içeriyor olmalıdır¹¹⁷:

- (i) Devre tatil sözleşmeleri,
- (ii) Uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri,
- (iii) Değişim sözleşmeleri,
- (iv) Satıcı/sağlayıcının devre tatil veya uzun süreli tatil hizmetinin alınıp satılması hususunda tüketiciye yardımcı olduğu yeniden satış sözleşmeleri.

2. Tatil hakkının gereği gibi yerine getirme borcu

Satıcı, tüketicinin sözleşmede öngörölmüş olan dönemlerde ilgili taşınmazdan dilediği şekilde faydalanabilme imkanına sahip olmasını sağlamalıdır, ilgili taşınmazı tüketicinin kullanımına zamanında ve uygun şekilde hazır bulundurmalıdır.

Eğer satıcı/sağlayıcı ilgili taşınmazı tüketicinin kullanımına belirtildiği şekilde hazır bulundur(a)mazsa, tüketici, satıcı/sağlayıcıdan ilgili taşınmazın uygun bir şekilde kullanıma hazır bulundurulmasını talep etme hakkına sahiptir.

¹¹⁷ Yılmaz Aslan, “6502 Sayılı Kanun’a Göre Tüketici Hukuku”, Ankara, Ekin Basın Yayın Dağıtım, 2015, s. 619.

Satıcı/sağlayıcının teslim borcuna ilişkin edimin zamanı geldiği hâlde bu edimin hiçbir şekilde yerine getirilmemesi durumunda tüketici, sözleşmeye aykırılık hükümleri uyarınca¹¹⁸ satıcı/sağlayıcıya başvurarak bu edimin yerine getirilmesini talep etme hakkına sahip olacaktır. Satıcı/sağlayıcı, sözleşmede yer alan taşınmazın teslimini tüketicinin ondan yararlanmasına elverişli olacak bir şekilde yerine getir(e)memiş ise ve eğer kullanıma elverişsizlik durumu ciddi ölçüde ise; tüketici, dilerse ilgili taşınmazı teslim alıp ayıp ile ilgili sorumluluk hükümlerine¹¹⁹ başvurabilirken, dilerse de bu taşınmazı herhangi bir biçimde teslim almayı borçlunun temerrüdü hükümlerine¹²⁰ ilişkin yasal eylemlerde bulunabilir.

3. Sağlayıcının reklam açıklamalarından sorumlu olması

DTY m.5/5 gereği girişimcinin “... hediye tatil, kampanya, ücretsiz yemek ve gezi gibi isimler altında satışı özendirici yöntemler kullanarak tüketiciye bir davette bulunması halinde, bu davetin içeriği ve ticari amacının tanıtım faaliyetinden önce...” tüketiciyi bilgilendirmesi zorunludur. Bahsedilen hükümler gereği zorunlu olan bilgilendirmelerin yapıldığına ilişkin ispat yükü ise satıcı/ sağlayıcıya aittir.¹²¹

¹¹⁸ TBK m. 123- 126.

¹¹⁹ TBK m. 304 vd.

¹²⁰ TBK m. 123-126.

¹²¹ DTY, m. 5, f. 6.

VIII. SÖZLEŞMENİN SONA ERMESİ

A. Sözleşmenin Süresinin Dolması

Diğer sözleşmelerde olduğu gibi, devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmelerinde de tarafların özgür iradeleri ile kurulduğu ve bu şekilde kurulan devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmelerinde tarafların hak ve yükümlülüklerinin bu sözleşmelerin içeriğinde belirlendiği önceki bölümlerde ifade edilmişti.

Devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmelerinde kanun sözleşme süresi olarak herhangi bir üst sınır belirlememiş olsa da uygulamada bu sözleşmeler belirli bir süre için yapılır. Bu şekilde süre ile bağlanmış olan sözleşmeler, sözleşme süresinin dolması ile sona erer¹²².

B. Sözleşmenin Feshi

Devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmelerinde belirtilen sürenin dolmasından önce de sözleşmenin çeşitli sebeplerle sona ermesi mümkündür. Taraflardan biri genel hükümlere göre sözleşmeyi feshedebilir.

Bu sözleşmelere ilişkin haklar ve borçlar, gereği gibi veya hiçbir şekilde yerine getirilmediği takdirde temerrüt hükümlerine göre sözleşmenin feshi istenebilecektir¹²³.

Tüketici işlemi niteliğini haiz periyodik süreli tatil sözleşmelerinde TKHK m.11 hükümlerine göre, tüketicinin ayıplı hizmet nedeniyle sahip olduğu seçimlik

¹²² Mustafa Kardeşahin, “Sosyal Tesislerin Devre Tatil-Devre Mülk Yöntemleri ile Değerlendirilmesi”, Ankara, Maliye Bakanlığı, 1998; aktaran: Burcu Yağcıoğlu, “Periyodik süreli Tatil Sözleşmeleri”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 16, S. 1, 2014, s. 193-250, s. 239.

¹²³ Özgür Başyigit, “Devre Tatil Sözleşmesi ve Tüketici Hukukuna Yansımaları”, *Legal Hukuk Dergisi*, C. 3, S. 30, 2005, s. 2105-2127, s. 2117; aktaran: Burcu Yağcıoğlu, “Periyodik süreli Tatil Sözleşmeleri”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 16, S. 1, 2014, s. 193-250, s. 240.

haklardan biri de fesih hakkıdır. Bu konuda verilmiş olan bir Yargıtay kararında¹²⁴ fesih hakkına ilişkin uyuşmazlık incelenmiştir. Söz konusu karara göre; Davacılar, davalıyla yaptıkları devre tatil sözleşmesi gereğince devre tatil haklarını kullanmışlardır fakat ayıplı hizmet sebebi ile sözleşmenin geçersizliğine karar verilmesi amacıyla dava açmışlardır. Davalı konumda bulunan satıcı/sağlayıcıya ihtarname göndererek ödedikleri bedelin iadesini istemişlerdir. Açılan davanın yargılaması sırasında, davacıların tatil yaptıkları davalıya ait olan tatil yerinde keşif yapılmış ve bilirkişi raporunda, tanıtım broşüründe vaat edilen özelliklerin tesiste bulunmadığı tespit edilmiştir. Davacıların sözleşmeyi feshetmelerinin haklı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sözleşmede yer alması gereken ve DTY m.5'te belirtilen asgari koşullardan herhangi birinin eksikliği hâlinde tüketici; sözleşmenin tüketici tarafından imzalandığı tarihten itibaren üç ay içinde bildirimde bulunarak bu üç aylık sürenin sonuna kadar eksikliğin giderilmesini talep edebilir. Bu bildirimde ayrıca, eksikliğin giderilmemesi hâlinde sürenin bitiminde sözleşmenin kendiliğinden sona ermiş sayılacağı konusu da ihtar edilebilir¹²⁵. Bu üç aylık süre içerisinde söz konusu eksiklik giderilmezse sözleşme üç aylık sürenin bitiminde kendiliğinden sona erer¹²⁶.

C. Tatil Hakkına Konu Olan Taşınmazın/Tatil Yerinin Yok Olması

Değişim hakkını içermeyen ve sadece belli bir taşınmazın esas alınarak oluşturulan devre tatil ve uzun süreli tatil sözleşmeleri, tatil hizmetlerine konu olan taşınmazın/tatil yerinin yok olması ile sona erer. Sözleşmeler değişim hakkı içeriyor ise satıcı/sağlayıcı farklı bir taşınmaz ya da tatil yerinde tatil hakkının kullanımını önerebilir. Ayrıca, satıcı/sağlayıcının iflası, sözleşmenin taraflarca mutabık kalınarak sonlandırılması, tüketicinin ölümü ile de bu sözleşmeler sona ermiş sayılır.

¹²⁴ Yargıtay 13. H. D., 12.05.2013 T., E. 2003/2749, K. 2003/5860, erişim: www.sinerjimevzuat.com.tr, erişim tarihi: 22.05.2021.

¹²⁵ DTY m. 7/I; Burcu Yağcıoğlu, "Periyodik süreli Tatil Sözleşmeleri", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 16, S. 1, 2014, s. 193-250, s. 241.

¹²⁶ DTY m. 7/III, c. 1; Burcu Yağcıoğlu, "Periyodik süreli Tatil Sözleşmeleri", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 16, S. 1, 2014, s. 193-250, s. 241.

IX. SONUÇ

Bu çalışmada 6502 Sayılı TKHK'ye göre devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmelerinde tüketicinin korunması hususu pozitif ve normatif bakış açıları ile mercek altına alınmıştır. Bu suretle, tüketicilerin devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmelerine ilişkin olan ve özellikle de 6502 sayılı TKHK temelinde elde etmiş olduğu hukuksal korumanın etkinliğinin teorik ve pratik temelde incelenmesi ile TKHK hükümleri çerçevesinde gelişen tüketicinin korunması sisteminin incelenip etkinliğinin sorgulanması ve nihayetinde konuya ilişkin politika önerilerinde bulunulması amaçlanmıştır.

6502 sayılı TKHK'nin yürürlüğe girmesiyle birlikte, tüketicinin korunmasına ilişkin eski 4077 sayılı TKHK'nin eksikliklerinin/yetersizliklerinin giderilmesi amaçlanmıştır. Böylece, yeni kanunla birlikte, tüketici yararına olmak üzere yeni birtakım korumalar ve tedbirler getirilmiştir. Ön bilgilendirme formu verilmesinin zorunlu tutulması, cayma hakkı ve bu hakka bağlı olarak getirilen ön ödeme yasağı, cayma süresinin uzatılması, satıcı/sağlayıcıya bazı hallerde bina tamamlama sigortası yaptırma zorunluluğu, ön ödemeli satışlara ilişkin olarak getirilen vadeler ile yeniden satış sözleşmelerine ilişkin sürelerin eskiye nazaran kısaltılmış olması söz konusu koruma ve tedbirlerden bazılarıdır.

Yalnızca tüketiciyi korumayı değil, aynı zamanda piyasa genelinde tüketici güven düzeyini de geliştirmeyi amaçlayan bu tüm bu gelişmelerin belli düzeyde başarı sağlamış olduğu inkâr edilemez. Nitekim söz konusu gelişmelerle birlikte Türk tüketici hukukunda tüketicinin korunmasına yönelik mekanizmaların güçlendiği bir gerçektir. Ancak, olası bir takım düzenleme ve tedbirler neticesinde söz konusu mekanizmanın daha etkin ve iyi işler hale getirilmesi de mümkündür.

Bu bağlamda, öncelikle 6502 sayılı TKHK ile kaynağını bu kanundan alan Devre Tatil ve Uzun Süreli Tatil Hizmeti Sözleşmeleri Yönetmeliği hükümlerinde yer alan ve tüketicilerin ilgili mevzuatın sunmakta olduğu potansiyel korumadan faydalanabilmelerini zorlaştıran bazı şekil şartları ile diğer birtakım unsurların revize edilmesi gerekmektedir. Bu düzenlemeler kapsamında, genel anlamda, TKHK'nin ve

de kaynağını bu kanundan alan Devre Tatil ve Uzun Süreli Tatil Hizmeti Sözleşmeleri Yönetmeliği'nin kapsamı tüketici lehine genişletilmeli ve ilgili hükümleri de aynı şekilde -tüketicinin lehine olacak doğrultuda- genelleştirilmelidir. Meselenin somutlaştırılması adına; öncelikle devre tatil ve uzun süreli tatil hizmetleri sözleşmelerinin şekil şartları tüketici lehine yeniden düzenlenmeli ve de bu şartların aynı zamanda geçerlilik şartı niteliğinde olduğu hususu bahsi geçen mevzuatta -6502 sayılı TKHK ile kaynağını bu kanundan alan Devre Tatil ve Uzun Süreli Tatil Hizmeti Sözleşmeleri Yönetmeliği hükümlerinde- açıkça düzenlenmelidir. Ayrıca, söz konusu sözleşmelerde süre konusunda herhangi bir üst sınırın bulunmuyor olması gibi tüketici aleyhine sonuç doğurabilecek nitelikte olan hususlar da münferit olarak tekrar düzenlenmelidir.

Bununla birlikte, cayma hakkı ve sözleşmeden dönme gibi tüketici açısından koruyuculuk arz eden mekanizmaların kapsamı da tüketici lehine genişletilerek; satıcı/sağlayıcıların, piyasa ekonomilerinin en önemli dışsallık kalemlerinden biri olan asimetrik bilgi probleminin avantajlı konumda bulunan tarafı olma sıfatı ile sözleşmenin diğer tarafında bulunan ve bilgi asimetrisi sorunundan her daim muztarip olagelmış tüketicileri mağdur etme ihtimalleri minimum düzeylere indirilmelidir.

Bahsedilen tüm bu olası tedbirler, özellikle de Yargıtay kararlarının incelendiği bölümlerde anlaşıldığı üzere, uygulamada mahkemelerin tüketici lehine karar alma eğilimi sayesinde bir ölçüde gerçekleştirilmektedir; böylelikle ilgili mevzuat hükümlerinin eksik ve yetersiz kaldığı hususlar bir nebze hafifletilmiş olmaktadır. Ancak, yasal mekanizmanın sahip olduğu böylesi bir işleyiş tarzı neticesinde, ilgili tedbir ve düzenlemelerin yasalaştığı durumlara nazaran daha az öngörülebilirlik ve daha fazla güvensizlik duygusu oluşmaktadır.

Sonuç itibarıyla, 6502 sayılı TKHK ile kaynağını bu kanundan alan Devre Tatil ve Uzun Süreli Tatil Hizmeti Sözleşmeleri Yönetmeliği hükümleri temelinde vücut bulan ve tüketicilere devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri özelinde etkin bir koruma sistemi sağlamayı hedefleyen mevcut yasal düzenlemelerin, bu amaç doğrultusunda oldukça gerekli fakat yeterli olmadığı sonucuna varılmıştır.

X. KAYNAKÇA

KİTAPLAR

- ASLAN, Y. (2015). **6502 Sayılı Kanun'a Göre Tüketici Hukuku**, Ankara, Ekin Basın Yayın Dağıtım.
- DURAL, M. ve ÖĞÜZ, T. (2012). **Kişiler Hukuku**, Cilt 2, İstanbul, Filiz Kitabevi, 12. Baskı.
- GÜMÜŞ, M. A. (2019). **Borçlar Hukuku Özel Hükümler-Kısa Ders Kitabı**, İstanbul, Filiz Kitabevi.
- KARA, İ. (2021). **Tüketici Hukuku**, Ankara, Yetkin Yayınları.
- KARASHAHİN, M. (1998). **Sosyal Tesislerin Devre Tatil-Devre Mülk Yöntemleri ile Değerlendirilmesi**, Ankara, Maliye Bakanlığı.
- NOHUTÇU, A. (2015). **İnsan Hakları ve Demokratikleşme: Kuram ve Pozitif Hukukumuz**, Ankara, Savaş Yayınevi.
- ODABAŞI, Y. (1999). **Tüketim Kültürü: Yetinen Toplumun Tüketen Topluma Dönüşümü**, Birinci Basım, İstanbul, Sistem Yayıncılık.
- OĞUZMAN, M. K., SELİÇİ, Ö. ve Oktay Özdemir, S. (2020). **“Eşya Hukuku”**, 20. Basım, İstanbul, Filiz Kitabevi.
- OĞUZMAN, M. K. ve BARLAS, N. (2020). **“Medeni Hukuk”**, 18. Basım, İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- ZAPATA, T. T. (2020). **“Medeni Hukuk”**, Ankara, Savaş Yayınevi.
- ZEVKLİLER, A. ve AYDOĞDU, M. (2004). **Tüketicinin Korunması Hukuku**, 3. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.

MAKALELER

- ALTINER YOLCU, F. Z. (2018). “Tüketicinin Korunması Kavramının Tarihsel Gelişimi ve Bu Gelişimin Türk Hukukuna Yansıması”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, cilt 24, sayı 2, ss. 1111-1124.
- AYDOĞDU M. (2014). “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’unun Getirdiği Yeniliklere Genel Bakış, Sözleşmeye Aykırılık, Ayıplı İfa Kavramlarına Getirdiği Farklı Yaklaşım ve Bu Konudaki Önerilerimiz”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, cilt 15, sayı 2, ss. 1-62.
- BAŞYİĞİT, Ö. (2005). “Devre Tatil Sözleşmesi ve Tüketici Hukukuna Yansımaları”, **Legal Hukuk Dergisi**, cilt 3, sayı 30, ss. 2105-2127.
- CEYLAN, E. (2020). “Tüketici Hukukunda Haksız Ticari Uygulamalar ve Uygulama Örnekleri”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, cilt 8, sayı 15, s. 123-147.
- CEYLAN, E. (2015). “Paket Tur Sözleşmesiyle İlgili 6502 Sayılı Yeni Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’a Göre Getirilen Düzenlemeler”, **İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, cilt 1, sayı 1, ss. 71-98.
- CEYLAN, E. (2008). “Avrupa Birliği Hukukunda ve Türk Hukukunda Tüketici Kredileri –I“, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, sayı 79, ss. 35-60.
- CEYLAN, E. (2020). “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamına Giren Tüketici Sözleşmeleriyle İlgili Değerlendirmeler” **Legal Hukuk Dergisi**, cilt 18, sayı 210, ss. 2489-2528.
- DAL, N. E. (2017). “Tüketim Toplumu ve Tüketim Toplumuna Yöneltilen Eleştiriler Üzerine Bir Tartışma”, **Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, cilt 9, sayı 19, ss. 1-21.
- DEMİR, R. (2014). “Devre Tatil Sözleşmesi”, **Terazi Aylık Hukuk Dergisi Tüketici Hukuku Özel Sayısı**, cilt 9, sayı 89, ss. 88-96.

- DOĞAN, G. (2005). “Otelcilik Sözleşmesi”. **Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, cilt 1, sayı 2, ss. 229-251.
- ÖZDEMİR, R. (2017). “Tarihte Tüketici Haklarına Yönelik Yapılan İlk Kanun: “Kanunnâme-i İhtisab-ı Bursa”, **Mecmua Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi**, cilt 2, sayı 4, ss. 1-16.
- SİRMEN, L. (2013). “Tüketici Hukukunun Amacı ve Özellikleri”, **Aydın Zevkliler’e Armağan Yaşar Üniversitesi Elektronik Dergisi**, cilt 8, özel Sayı, ss. 2465-2475.
- TEKELİOĞLU, N. (2016). “Sorumluluk Anlaşmalarına İlişkin Bir Yargıtay Kararı İncelemesi”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, cilt 6, sayı 1-2, ss. 1-34.
- YAĞCIOĞLU, B. (2014). “Periyodik Süreli Tatil Sözleşmeleri”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, cilt 16, sayı 1, ss. 193-250.
- YÜCER AKTÜRK İ. (2016). “Tüzelkişi Tacirin Tüketici Sıfatı”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, cilt 20, sayı 2, ss. 103-128.

TEZLER

- KÖSE, A. (2009). “Devre Tatil Sözleşmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Konya.
- MİRHANOĞULLARI, Y. E. (2019). “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna Göre Paket Tur Sözleşmesinde Tüketicinin Korunması”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul.
- SAVAŞ, S. (2019). “Paket Tur Sözleşmeleri”, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Erzurum.

DİĞER KAYNAKLAR

CEYLAN, E. (2012). “Genel İşlem Koşulları”, **Borçlar Kanunu Genel Hükümler Konferansı-1 Prof. Dr. İsmet Sungurbey'e Armağan**, İstanbul Barosu, ss. 172-188.

ÖZGEÇMİŞ

Avukat İbrahim BİLGİÇ

Eğitim Bilgileri

Yüksek Lisans: İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Özel Hukuk ABD, Özel Hukuk Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı (2018-2021).

Lisans : İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Hukuk Fakültesi (2012-2016).

Lise : Cumhuriyet Anadolu Lisesi (2008-2012) (İstanbul).

İlköğretim : 50. Yıl İlkokulu (2000-2008) (İstanbul).

Kurs ve Sertifika Bilgileri

İkinci Ulusal Sosyal Bilimler Kongresi: Panelist, Yazı Başlığı: “Kuvvetler Ayrılığı Sisteminin Pratikteki Sorunları ve Anayasanın Üstün Norm Olma Gerekliliği”, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Tarih: 06.05.2016- 07.05.2016.

Bahçelievler Gençlik Meclisi Genç Gelişim Akademisi (14 Haftalık Kişisel Gelişim Üzerine Eğitim), Tarih: 20.11.2014- 09.05.2015.

Bilgisayar Bilgisi

Microsoft Office Programları: İyi derecede.

Dil bilgisi

İngilizce: B1 (pre-intermediate)

Beceriler

Lisanslı Kickboks ve Boksör

Hobiler/İlgi Alanları

Seyahat, Spor, Edebiyat, Uluslararası İlişkiler, İş Hukuku, İcra Hukuku, İnsan Hakları, Devlet Teorileri, Arbuluculuk.

Dernek ve Kulüp Üyeliği

Engelsiz Yaşam Kulübü Üyeliği